

Hogeschool Rotterdam

Culturele en Maatschappelijke Vorming

Beperkte opleidingsbeoordeling

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Culturele en Maatschappelijke Vorming van Hogeschool Rotterdam. De beoordeling is uitgevoerd door een visitatiepanel dat door NQA in opdracht van Hogeschool Rotterdam is samengesteld. Het panel is in overleg met de opleiding samengesteld en is voorafgaand aan de visitatie goedgekeurd door de NVAO.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Het is opgesteld conform het *Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling* van de NVAO (22 november 2011) en het *NQA Protocol 2012 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 26 en 27 september 2012.

Het visitatiepanel bestond uit:

De heer drs. C.J.M. van Dongen (voorzitter, domeindeskundige);

De heer drs. J. Loovers (domeindeskundige);

Mevrouw K.E.J.M. de Laat (domeindeskundige);

De heer M. Starrenburg (studentlid).

Mevrouw ing. I.J.M. de Jong, auditor van NQA, trad op als secretaris van het panel.

Bij de aanvraag werd door de instelling een kritische reflectie aangeboden die naar vorm en inhoud voldeed aan de eisen van het desbetreffende beoordelingskader van de NVAO en aan de eisen van het *NQA Protocol 2012*.

Het panel heeft de kritische reflectie bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht.

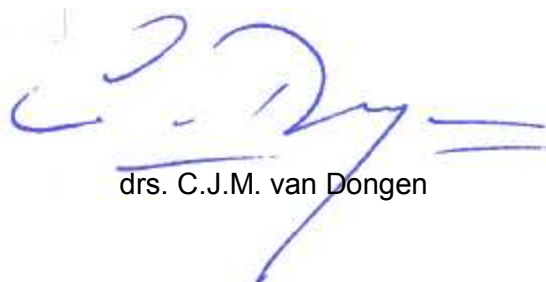
De kritische reflectie en alle overige (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie hebben het visitatiepanel in staat gesteld om tot een weloverwogen oordeel te komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

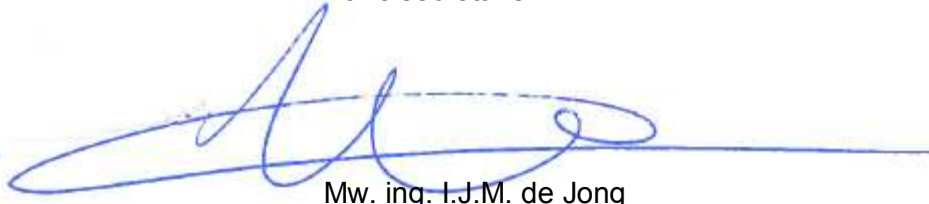
Utrecht, 21 november 2012

Panelvoorzitter

Panelsecretaris

drs. C.J.M. van Dongen

Mw. ing. I.J.M. de Jong

Samenvatting

Het panel beoordeelt de opleiding Culturele en Maatschappelijke Vorming van de Hogeschool Rotterdam in haar geheel als **voldoende**.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De opleiding Culturele en Maatschappelijke Vorming (CMV) wordt aangeboden in drie varianten (voltijd, deeltijd en duaal). De opleiding leidt studenten op tot professionals die mensen begeleiden bij het vormen van zichzelf en bij het vormgeven van hun maatschappelijke leven. De negen eindkwalificaties zijn gebaseerd op het landelijk vastgestelde opleidingsprofiel *Alert en Ondernemend 2.0, 2009*. De opleiding heeft ruim aandacht voor ontwikkelingen in het werkveld en die worden op consequente wijze in de opleiding opgenomen. Een voorbeeld daarvan is de nieuwe specialisatie Theater en Maatschappij. Het panel is positief over het concept, maar wil de opleiding meegeven dat zij bij het doorontwikkelen van de specialisatie de CMV-context bewaakt. Verder heeft de opleiding verschillende profileringsthema's benoemd (cultuur, diversiteit, formele en niet-formele educatie, ondernemerschap en grootstedelijke vraagstukken, resultaatgerichtheid en ondernemend handelen). Het panel vindt dat er veel thema's benoemd zijn, waardoor van een duidelijke profilering nu geen sprake is. Het panel beschouwt dit als niet meer dan een aandachtspunt voor de opleiding, de beoogde eindkwalificaties zijn concreet en voldoen aan internationale eisen. Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen voor de drie varianten tot het oordeel **goed**.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het voltijdprogramma van de opleiding CMV is opgebouwd uit vier studiejaar, elk studiejaar is verdeeld in vier onderwijsperiodes. Elke onderwijsperiode heeft een overkoepelend thema met een specifiek accent op een kennisgebied. De deeltijdopleiding en de duale opleiding zijn afgelopen jaren herontworpen door de curriculumcommissie. De grootste veranderingen richten zich op meer aandacht voor het eigen karakter van deze varianten en aandacht voor de relevantie van het praktijkdeel van de opleiding.

De opleiding heeft de opbouw van de curricula van de verschillende richtingen uitgewerkt in het *Opleidingsprofiel Culturele Maatschappelijke Vorming voltijd/deeltijd/duaal, 2012*.

Het curriculum is opgebouwd aan de hand van de drie leerlijnen van het Rotterdams Onderwijs Model (ROM): de kennisgestuurd, de praktijkgestuurd en de studentgestuurd. Elke leerlijn komt in elk studiejaar aan bod en de leerlijnen hangen onderling samen. In het opleidingsprofiel is vastgelegd op welke wijze de competenties vertaald zijn in kerntaken, prestatie-indicatoren, niveaus en fase van de opleiding. Dit maakt dat de opleiding een samenhangend curriculum heeft weten neer te zetten. Wijzigingen in het curriculum worden eerst in de curriculumcommissie besproken en goedgekeurd. Zij bewaken daarmee de samenhang binnen het curriculum. Het panel adviseert de opleiding wel om meer diepgang in de theorie in het curriculum aan te brengen.

De opleiding beschikt over een doorlopende leerlijn praktijkgericht onderzoek. De onderzoekslijn is de afgelopen jaren explicieter vormgegeven. Dit is positief, alhoewel de doorwerking hiervan in het afstudeertraject nog moet blijken.

Er is ruim aandacht voor het aanleren van beroepsvaardigheden in de voltijdopleiding en een opbouw hiervan is duidelijk te herkennen. Voor de deeltijd- en duale variant geldt dat zij door het toepassen van de kennis opgedaan in de opleiding, op hun werkplek werken aan beroepsvaardigheden (concurrency-principe). Bij de stages is meer aandacht voor het maatschappelijke aspect van CMV een aandachtspunt. De opleiding gaat zorgvuldig om met instromende studenten en de eisen voor de werkplek van de deeltijd en duale variant zijn duidelijk vastgelegd.

Het panel is positief over de docenten die de opleiding verzorgen. Sinds de vorige visitatie heeft de opleiding hard gewerkt aan het inzichtelijk maken van de verschillende competenties die docenten beheersen en welke competenties de opleiding nodig heeft. De werkdruk van docenten is een aandachtspunt.

Het programma, de docenten en de voorzieningen zorgen er voor dat studenten studeren in een samenhangende leeromgeving. Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen voor de drie varianten tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding heeft een helder systeem van toetsen: de uitwerkingen van toetsplannen zijn duidelijk en opbouwend gedurende de opleiding. De toetsen worden opgesteld door de modulebeheerders. De curriculumcommissie en de modulebeheerders bepalen in overleg de toetsvorm. Het panel vindt het positief dat de docenten kritisch naar elkaars toetsen kijken (vier-ogenprincipe). Daarnaast is er een duidelijke opbouw in moeilijkheidsgraad te zien en analyseert de toetscommissie elk kwartaal steekproefsgewijs een aantal toetsen op validiteit betrouwbaarheid en inzichtelijkheid. De borging van de kwaliteit is goed georganiseerd, maar een steekproef door de examencommissie zou de puntjes op de i zetten. Tevens geven studenten aan dat het tijdig bekendmaken van toetsresultaten een verbeterpunt voor de opleiding is.

De scripties die bestudeerd zijn, weerspiegelen het hbo-bachelorniveau. Het is positief dat in elke scriptie een internationale paragraaf is opgenomen en het literatuurgebruik in de scripties is in orde. In de onderwerpen mag meer aandacht zijn voor het maatschappelijke aspect van de opleiding. Het culturele aspect komt in voldoende mate aan de orde.

Daarnaast kan de onderzoeksvraag in de scripties verbeterd worden, net als het scheiden van begeleiden/beoordelen en het vastleggen van mondelinge feedback op de beoordelingsformulieren.

De opleiding bereidt studenten goed voor op de beroepspraktijk en het werkveld waardeert dit. De opleiding heeft voldoende aandacht voor de afgestudeerden: het instituut sociale opleidingen is een initiatief gestart om alumni meer bij de opleidingen te betrekken.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen voor de drie varianten tot het oordeel **voldoende**.

Inhoudsopgave

1	Basisgegevens van de opleiding	9
2	Beoordeling	13
	Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties	13
	Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	15
	Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde resultaten	20
3	Eindoordeel over de opleiding	25
4	Aanbevelingen	27
5	Bijlagen	29
	Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding	31
	Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma	33
	Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris	43
	Bijlage 4: Bezoekprogramma	49
	Bijlage 5: Bestudeerde documenten	53
	Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken	59
	Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid	61

1 Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

1. Naam opleiding in CROHO	Culturele en Maatschappelijke Vorming
2. Registratienummer opleiding in CROHO	34610
3. Oriëntatie en niveau	Hbo bachelor
4. Aantal studiepunten	240 EC
5. Afstudeerrichting	Culturele Maatschappelijke vorming
6. Varianten	Voltijd/deeltijd/duaal
7. Locatie	Rotterdam
8. Jaar vorige visitatie en datum besluit NVAO	Vorige visitatie: oktober 2006 Besluit NVAO: mei 2007
9. Code of conduct	ja

Administratieve gegevens van de instelling

10. Naam instelling	Hogeschool Rotterdam
11. Status instelling	Bekostigd
12. Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Overgangsregeling (instellingstoets naar verwachting voorjaar 2013)

Basisgegevens volgens de normen zoals vastgesteld door de NVAO

(Basisgegevens opleidingsbeoordelingen – Indicatoren en definities, 11 september 2012) en per 1 oktober 2012 van kracht.

CMV, Uitval uit het eerste jaar		
Aandeel van het totaal aantal voltijd bachelorstudenten dat na een jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven.		
Cohort	Instroom P-fase	Uitval < 1 jaar in %
2011	100	
2010	89	36%
2009	68	25%
2008	55	25%
2007	62	34%
2006	74	27%
2005	63	33%

CMV, Uitval uit de bachelor			
Aandeel van voltijd bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven en in de nominale studieduur, zonder het diploma te hebben behaald, alsnog uitvallen uit de opleiding.			
Cohort	Instroom H-fase	Diploma < 3 jaar na start H-fase	Diploma < 4 jaar na start H-fase
2011	41		
2010	64		
2009	41		
2008	42	50%	
2007	65	46%	66%
2006	45	58%	69%
2005	62	53%	69%

CMV, Rendement		
Aandeel van de voltijd bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven en het bachelordiploma haalt in de nominale studieduur + één jaar.		
Cohort	Instroom H-fase	5 Jaars rendement
2011	41	
2010	64	
2009	41	
2008	42	
2007	65	
2006	45	40%
2005	62	42%

CMV, Docentkwaliteit		
Aantal docenten met een master en het aandeel docenten met een PhD in het totaal aantal docenten.		
Aantal docenten	Aantal docenten met een master in het totaal aantal docenten	Aandeel docenten met een PhD in het totaal aantal docenten
24	15 (62,5%)	54% (13)

CMV, Student-docentratio (2011-2012)		
Verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte aan onderwijzend personeel in het meest recente studiejaar.		
De ratio is gebaseerd op het totaal aan voltijd-, deeltijd- en duale studenten en het totaal aantal fte in het betreffende studiejaar.		
Aantal studenten	Aantal fte aan onderwijzend personeel	Ratio
362	15,5	23,35

CMV, Contacturen

Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacturen ieder jaar van de opleiding.

Jaar	Gerealiseerde uren per jaar	Gemiddeld aantal uren per week. (gerekend over 4 kwartalen van 10 weken)
1	573 uur p/j	14,33 uur p/w
2	580 uur p/j	14,50 uur p/w
3	272 uur p/j	6,80 uur p/w (exclusief stagebegeleiding op de werkplek)
4	311 uur p/j	7,78 uur p/w

2 Beoordeling

Het visitatiepanel beschrijft hieronder per standaard van het NVAO beoordelingskader de bevindingen, overwegingen en conclusies. Het eindoordeel over de opleiding volgt in hoofdstuk 3.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen

Beroep

De opleiding Culturele en Maatschappelijke vorming (CMV) wordt aangeboden in drie varianten (voltijd, deeltijd en duaal) en leidt studenten op tot professionals die mensen begeleiden bij het vormen van zichzelf en bij het vormgeven van hun maatschappelijke leven. De CMV'er ontwerpt en organiseert daartoe programma's en projecten. Dit kan zijn in gesubsidieerde instellingen of organisaties, bij de overheid, binnen niet-gouvernementele organisaties, in commerciële bedrijven of als zelfstandig ondernemer. Enkele voorbeelden van werkvelden zijn: evenementenorganisaties (5 mei festival), (jeugd)gevangenissen, theaters (educatieve diensten), vrijwilligersorganisaties, culturele fondsen, onderwijs en de recreatieve sector.

Eindkwalificaties

De opleiding baseert de eindkwalificaties op het landelijk vastgestelde opleidingsprofiel *Alert en Ondernemend 2.0, 2009*. Het opleidingsprofiel is vastgesteld in het landelijk opleidingsoverleg CMV en in nauw overleg met het beroepenveld tot stand gekomen. *Alert en Ondernemend 2.0* is gebaseerd op de body of knowledge voor alle sociale opleidingen in Nederland *Vele takken, één stam, 2008*. De body of knowledge is vastgesteld door de Sectorraad voor het Hoger Sociaal Agogisch onderwijs (HSAO).

In *Opleidingsprofiel CMV 2011* heeft de opleiding de landelijke eindkwalificaties verder uitgewerkt in een eigen profiel. De eindkwalificaties zijn als competenties geformuleerd. Er zijn drie segmenten waar de negen competenties in zijn ondergebracht. In bijlage 1 is een overzicht van de competenties opgenomen.

In *Alert en Ondernemend 2.0* is de vertaling tussen de Dublin descriptoren, de hbo-kwalificaties en de competenties gemaakt. De opleiding heeft deze vertaling overgenomen en uit de vertaling blijkt dat de competenties de internationale eisen vertegenwoordigen.

Vervolgens heeft de opleiding in samenwerking met het werkveld de competenties verder vertaald naar kerntaken per competentie. De kerntaken zijn vervolgens naar prestatie-indicatoren in drie niveaus onderverdeeld. De competenties zijn daarmee uitgewerkt naar wat een student moet kunnen (de kerntaken) en wat hij moet kunnen laten zien (prestatie-indicatoren). Zie voor verdere uitwerking van de competenties in het curriculum standaard 2.

Beroepenveldcommissie

Op opleidingsniveau is er een beroepenveldcommissie actief, die zich bijvoorbeeld bezighoudt met de herijking van de competenties. Uit de notulen blijkt dat de commissie ook ingaat op actuele ontwikkelingen binnen de opleiding en in het werkveld. De commissie heeft een uitgebreide en diverse samenstelling en komt drie tot vier keer per jaar bij elkaar.

Naast werkveldcontacten op het niveau van de opleiding is er op het niveau van het Instituut voor Sociale Opleidingen (ISO) contact met het werkveld.

Het panel vindt het zeer positief dat de opleiding systematisch werkt aan het in de opleiding opnemen van actuele ontwikkelingen uit het werkveld. Het management stuurt daar duidelijk op en uit de gesprekken blijkt dat dit consequent uitgevoerd wordt.

Internationaal

De opleiding is naast het nationale debat over social work ook betrokken bij het internationale debat. De International Federation of Social Workers (IFSW) heeft in haar *Definition of Social Work* beschreven waar de kennis van gekwalificeerde, competente Social Workers aan moet voldoen. Het IFSW heeft dit verder uitgewerkt in een aantal Global Standards die wereldwijd van toepassing zijn op het curriculum van sociale opleidingen. In *The Body of Knowledge and Skills, overzichtsnote CMV, 2011* heeft de opleiding de relatie tussen de standaarden van IFSW en de CMV-kennisgebieden aangetoond.

Profilering

De opleiding profileert zich op thema's als cultuur, diversiteit, formele en niet-informele educatie, ondernemerschap en grootstedelijke vraagstukken. Actuele thema's waar de opleiding zich mee bezighoudt zijn resultaatgerichtheid en ondernemend handelen. De eindkwalificaties die horen bij ondernemend handelen zijn door de opleiding geactualiseerd. Het panel is van oordeel dat de opleiding door de hoeveelheid aan profileringsthema's voorbij gaat aan het principe van profileren. In plaats van profilering (focus) loopt de opleiding hierdoor het gevaar haar aandacht teveel te spreiden. Het panel vraagt hiervoor de aandacht van de opleiding.

Theater en Maatschappij

De opleiding heeft in samenwerking met De Acteerschool van het Rotterdamse Hofpleintheater een nieuwe specialisatie ontwikkeld: Theater en maatschappij. Het gaat hierbij niet om een toneelopleiding, maar om het inzetten van theatrale middelen om een creatieve stedelijke cultuur te bevorderen, om sociale cohesie te vergroten en om het imago van buurten en wijken te verbeteren. De eindkwalificaties van deze specialisatie zijn hetzelfde als de CMV-eindkwalificaties, maar toegepast in een andere context. Het panel waardeert de inspanningen van de opleiding om deze nieuwe ontwikkelingen in de opleiding op te nemen.

Het panel is van oordeel dat het concept veelbelovend is en wil de opleiding meegeven dat zij bij het doorontwikkelen van de specialisatie de CMV-context, zoals die in *Alert en Ondernemend 2.0, 2009* bedoeld is, niet uit het oog mag verliezen.

Overwegingen en conclusie

De opleiding heeft haar competenties gebaseerd op de landelijke eisen en uitgewerkt in een eigen opleidingsprofiel. Het panel vindt het positief dat de opleiding naar buiten gericht is. Er is ruim aandacht voor ontwikkelingen in het werkveld en die worden op consequente wijze in de opleiding opgenomen. Een voorbeeld daarvan is de nieuwe specialisatie Theater en Maatschappij. Het panel is positief over het concept, maar wil de opleiding meegeven dat zij bij het doorontwikkelen van de specialisatie de CMV-context bewaakt. Verder heeft de opleiding verschillende profileringsthema's benoemd (cultuur, diversiteit, formele en niet-formele educatie, ondernemerschap en grootstedelijke vraagstukken, resultaatgerichtheid en ondernemend handelen). Het panel vindt dat er veel thema's benoemd zijn, waardoor van een duidelijke profilering nu geen sprake is. Het panel beschouwt dit als niet meer dan een aandachtspunt voor de opleiding, de beoogde eindkwalificaties zijn concreet en voldoen aan internationale eisen.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen voor de drie varianten tot het oordeel **goed**.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Bevindingen

Opbouw programma

Het voltijdprogramma is opgebouwd uit vier studiejaren, elk jaar is verdeeld in vier onderwijsperiodes. Elke onderwijsperiode heeft een overkoepelend thema met een specifiek accent op een kennisgebied. In het eerste jaar zijn de thema's met name gericht op agogisch handelen. Het tweede jaar is gericht op methodiek, waarbij studenten zich de tools van het werk eigen maken. In het derde jaar zijn de thema's gekoppeld aan in de praktijk oefenen en toepassen. De thema's in het vierde jaar richten zich op het behalen en verantwoorden van de eindkwalificaties.

De deeltijdopleiding en de duale opleiding zijn afgelopen jaren herontworpen door de curriculumcommissie. De grootste veranderingen richten zich op meer aandacht voor het eigen karakter van deze varianten en aandacht voor de relevantie van het praktijkdeel van de opleiding.

In bijlage 2 is een overzicht van de curricula opgenomen.

Doorvertaling competenties naar leerdoelen

De opleiding heeft de opbouw van de curricula van de verschillende richtingen uitgewerkt in het *Opleidingsprofiel Culturele Maatschappelijke Vorming voltijd/deeltijd/duaal, 2012*.

In het document is weergegeven op welke wijze de competenties vertaald zijn in kerntaken, prestatie-indicatoren, niveaus en fase van de opleiding. Per variant is een dergelijke uitwerking voorhanden. In de modulehandleidingen is vervolgens de doorwerking van prestatie-indicatoren naar leerdoelen vastgelegd. De volgende onderdelen zijn per module opgenomen: werkvorm, aantal lessen, toetsvorm, korte omschrijving, competenties, leerdoelen en prestatie-indicatoren, inhoud lessen en literatuur. Het panel is zeer onder de indruk van de wijze waarop de opleiding op een onderwijskundige wijze inzichtelijk maakt hoe de competenties zijn doorvertaald naar het curriculum.

Leerlijnen

Verder is het curriculum opgebouwd aan de hand van de drie leerlijnen van het Rotterdams Onderwijs Model (ROM): de kennisgestuurde leerlijn, de praktijkgestuurde leerlijn en de studentgestuurde leerlijn. Elke leerlijn komt in elk studiejaar aan bod en tussen de lijnen onderling is samenhang. Naarmate de studie vordert, verschuift het relatieve gewicht van de kennisgestuurde leerlijn naar de praktijkgestuurde leerlijn.

In de kennisgestuurde leerlijn besteedt de opleiding aandacht aan vakken als sociologie, psychologie, methodiek, communicatieve vaardigheden en praktijkgericht onderzoek. De opleiding volgt hierbij de kennisgebieden uit *Alert en Ondernemend*.

In de praktijkgestuurde leerlijn werken studenten aan projecten, stages en in het geval van deeltijd en duaal aan de werkplek.

De studentgestuurde leerlijn gaat in op de eigen beroepsontwikkeling van de student.

Studenten kiezen keuzecursussen, een minor en kunnen bijspijkeronderwijs volgen.

Studieloopbaanbegeleiding is hier tevens onderdeel van. Elke student heeft een studieloopbaancoach die de studievoortgang bespreekt, adviseert bij studieproblemen en studiekeuzes en de student stimuleert. Bij de deeltijd- en duale variant is daarnaast aandacht voor collegiale consultatie en methodische werkbegeleiding.

De opleiding hanteert de didactische concepten van het ROM en heeft de werkvormen daarmee in verband gebracht. Er wordt gedurende de opleiding bijvoorbeeld gewerkt met: werkcolleges, hoorcolleges, trainingen, practica en stage en werk. De opleiding biedt een afwisselend palet aan werkvormen dat aansluit op de leerlijnen en modules, zo stelt het panel vast.

Het panel heeft verschillende modules bestudeerd en stelt vast dat de modules goed in elkaar zitten. Er wordt structureel geëvalueerd en het panel heeft een consistent beeld van alle modules. Het panel heeft wel een aandachtspunt. De theorie kan in de modules diepgaander, dit komt terug in de toetsing (zie standaard 3). Ook afgestudeerden geven in het gesprek aan dat zij goed voorbereid zijn op de beroepspraktijk, maar dat de theorie diepgaander kan. De literatuurlijst bevat de basiswerken, zoals gebruikelijk is bij CMV-opleidingen.

Onderzoek

De opleiding beschikt over een doorlopende leerlijn praktijkgericht onderzoek. Uit het gesprek met het opleidingsmanagement blijkt dat de onderzoekslijn explicieter is vormgegeven in de afgelopen jaren. In het eerste studiejaar starten de studenten met het toepassen van beginnende onderzoeksvaardigheden in de projecten en in het tweede jaar

volgen studenten de module onderzoeksmethodologie. Vervolgens oefenen zij in verschillende projecten en in de minor met het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek, uitmondend in het researchproject aan het einde van de opleiding (afstudeeropdracht). Het panel is positief over deze doorlopende leerlijn en ziet de eerste positieve resultaten, maar de doorwerking ervan in het afstudeertraject moet nog blijken.

Beroepsvaardigheden

In de curricula van alle varianten is ruim aandacht voor het aanleren van beroepsvaardigheden, zo stelt het panel vast. In de voltijdopleiding is een opbouw in beroepsvaardigheden duidelijk te herkennen. Studenten werken vanaf het begin van de opleiding aan een oriënterende stage (4 EC) en projecten in het werkveld. Het panel heeft aansprekende voorbeelden van projecten gezien. In het tweede jaar volgen studenten een beroepsoriënterende stage (6 EC) en in het derde jaar is ruimte voor de beroepsvormende stage (40 EC). Gedurende het derde jaar zijn studenten vier dagen per week op stage en volgen zij een dag per week lessen op de opleiding. In het laatste jaar is ruimte voor een minor (30 EC) en is de afstudeerstage aan de beurt (20 EC).

Het Bureau Externe Betrekkingen (BEB) speelt een centrale rol in de contacten tussen de opleiding en de stageverlenende bedrijven. De vraagstukken voor de praktijkgestuurde leerlijn komen bijvoorbeeld binnen via dit bureau. Het bureau is tevens betrokken bij de curriculumcommissie.

Voor de deeltijd- en duale variant geldt dat zij door het toepassen van de kennis opgedaan in de opleiding, op hun werkplek werken aan het aanleren van beroepsvaardigheden (concurrency-principe). Studenten voeren opdrachten uit op de werkplek die gerelateerd zijn aan de theorie op de opleiding. In het eerste jaar voeren duale en deeltijdstudenten bijvoorbeeld een oriëntatie op het beroep uit. De student onderzoekt de doelstellingen van andere organisaties en signaleert mogelijke verbanden met de doelstellingen van de eigen organisatie. In de *Praktijkhandleiding ISO Deeltijd Duaal, 2011* is een routeplanner opgenomen met daarin de concrete uitwerking van de te doorlopen processen. Daarnaast zijn alle praktijkopdrachten hierin uitgewerkt.

Het panel heeft verschillende stageverslagen en uitwerkingen van praktijkopdrachten bestudeerd. De verslagen zijn netjes gestructureerd en laten duidelijke reflectie van de studenten zien. Net als bij het afstuderen vraagt het panel hierbij aandacht voor de maatschappelijke relevantie van de CMV'er in de stages. Bijvoorbeeld bij de stages die studenten lopen bij culturele instellingen, is het niet altijd helder in hoeverre er voldoende sociaal-agogische elementen in de stage zijn, om de M in CMV te borgen.

Instroom

Studenten (voltijd en duaal) die willen instromen in de opleiding doen allemaal een startmeter (vragenlijst naar persoonlijke achtergronden, competentie en motivatie). Vervolgens heeft elke student een startgesprek met de studieloopbaancoach. Deeltijdstudenten gaan per 2012-2013 volgens deze methodiek werken. Als de startmeter en het gesprek daar aanleiding toe geven, kunnen studenten deelnemen aan een summerschool voorafgaand aan de opleiding. Daarin is aandacht voor taal, studievaardigheden en werkvormen binnen de opleiding.

Studenten die bij instroom nog niet zeker weten in welke opleiding zij willen instromen (CMV, MWD, Pedagogiek en SPH), kunnen de oriënterende propedeuse gedrag en maatschappij (OPGM) volgen. Halverwege de propedeuse maakt de student een voorlopige keuze en in het tweede semester volgt de student vakken in de gekozen richting. Aan het eind van de propedeuse wordt de keuze definitief.

Studenten met een verwante mbo-opleiding kunnen in aanmerking komen voor een verkort traject. Zij leveren een doorstroomportfolio in en volgen het eerste kwartaal een instroomprogramma. Aan het einde van het kwartaal leggen studenten een selecterende toets af. Alleen bij een voldoende resultaat worden zij toegelaten tot de versnelde driejarige opleiding. De opleiding stopt per 2012-2013 met het aanbieden van deze driejarige variant. Voor studenten die de theater en maatschappij variant willen volgen, is een auditie een verplicht onderdeel van toelating. Per jaar worden ongeveer 15 studenten toegelaten. Voor de duale en deeltijdstudenten is een relevante werkplek een vereiste. De eisen zijn vastgelegd in de *Praktijkhandleiding ISO deeltijd en duaal, 2011*. Tijdens de intakeprocedure controleert de praktijkcoördinator of de werkplek aan de gestelde eisen voldoet. Elk studiejaar wordt de controle herhaald. De werkplek moet onder andere de student in staat stellen actief te werken aan het ontwikkelen van beroepscompetenties. Voor de duale opleiding geldt dat er een leerwerkovereenkomst wordt afgesloten tussen student, werkgever en opleiding. Het bureau externe betrekkingen coördineert de processen vanuit de opleiding. Het panel heeft in de gesprekken met studenten bovenstaande werkwijze bevestigd gekregen. Ten opzichte van de vorige visitatie heeft de opleiding werk gemaakt van het uitwerken van de eisen voor de deeltijd en duale werkplek, ook de borgingsprocessen worden duidelijk gecoördineerd.

Het panel is positief over de zorgvuldige wijze waarop de opleiding omgaat met instromende studenten.

Kwaliteit van het personeel

Het docententeam van de opleiding bestaat uit 24 docenten (15,5 fte). Van de docenten hebben 15 een universitaire opleiding en 9 een hbo-opleiding afgerond. Ten tijde van de vorige visitatie was er geen systematische analyse van mogelijke blinde vlekken in de competentieprofielen van docenten aanwezig. De opleiding heeft daarop een overzicht uitgewerkt in *Gegevens docenten CMV Hogeschool Rotterdam, 2012*. In het overzicht is aangegeven welke kennisgebieden de docenten vertegenwoordigen. Uit het overzicht blijkt dat de docenten een relevante opleidingsachtergrond hebben. Verder blijkt uit het gegevensbestand dat 19 van de 24 docenten didactisch bevoegd zijn.

Uit de vorige visitatie bleek dat een meer systematische aanpak van actuele praktijkkennis bij docenten gewenst was. Docenten hebben contacten met het werkveld onder andere door stage, minoren, projecten, docentstage, kenniskring en coaching. Daarnaast zijn er docenten die naast hun werk op de opleiding in het werkveld werkzaam zijn, bijvoorbeeld in een eigen adviespraktijk. De opleiding zet tevens gastdocenten in om de actuele ontwikkelingen uit het werkveld in de opleiding op te nemen. Docenten hebben 10% van hun werktijd beschikbaar voor scholing en professionalisering. Naast eigen inbreng van de docent organiseert de opleiding professionaliseringsdagen. De meest recente onderwerpen zijn: toetsing, curriculumontwikkeling, werkvormen, Body of Knowledge en internationalisering.

Het panel stelt vast dat de opleiding een systematische aanpak hanteert om actuele praktijkkennis bij docenten op peil te houden. Het panel is positief over het docententeam van de opleiding.

Uit de gesprekken met studenten blijkt dat zij tevreden zijn met de docenten in de opleiding. Zij hebben veel ervaring in het actuele werkveld en ruime kennis van het vak.

Hetzelfde positieve beeld blijkt uit de *NSE 2011*. Uit de resultaten blijkt dat studenten de docenten voldoende waarderen, behalve beschikbaarheid van docenten buiten contacturen (2,9). De opleiding verwacht dat door de interne verhuizing deze score zal stijgen.

Uit de *HBO-Monitor 2010* blijkt dat afgestudeerden voldoende tevreden zijn over de didactische en vakinhoudelijke kwaliteiten van de docenten.

Uit het *Medewerkerstevredenheidsonderzoek 2011* blijkt dat werkdruk onvoldoende scoort. De opleiding heeft de gegevens geanalyseerd door panelgesprekken met 22 docenten te houden. De werkdruk wordt onder andere ervaren ten gevolge van late roosters, administratieve druk, onduidelijke aansturing, piekbelasting en de hoeveelheid werk in relatie tot de beschikbare tijd. In een nieuw beleidsplan zijn bovenstaande punten opgenomen als actiepoint. Het panel heeft deze kwestie met de docenten besproken en vernomen dat de opleiding hard werkt aan het in kaart brengen van de werkdruk. De docenten voelen zich gehoord en verwachten verbeteringen de komende tijd.

Kwaliteit van de opleidingsspecifieke voorzieningen

De opleiding CMV is samen met de andere opleidingen van ISO gevestigd op de locatie Museumpark in Rotterdam. De opleiding beschikt onder andere over lokalen voor hoorcolleges, werkgroepen, dramalessen en projecten. Verder is er een skills lab voor sociale vaardigheidstrainingen en is er een pc-ruimte voor studenten. Specifieke lessen voor Theater en Maatschappij worden gegeven op de locatie van de Theaterschool.

De opleiding beschikt over een mediatheek waar studenten bronnen kunnen raadplegen. Docenten en onderwijsontwikkelaars van de opleiding zijn betrokken bij de actualisatie van de collectie. Studenten maken tevens gebruik van de digitale leeromgeving.

Uit de resultaten van de *NSE 2011* blijkt dat studenten matig tevreden zijn over informatie en studieroosters. Studenten geven in het gesprek met het panel aan dat de voorzieningen in orde zijn, maar dat de informatievoorziening verbeterd kan worden. Daarbij geven studenten aan dat communicatiesystemen nog niet optimaal werken en dat het tijdig bekend maken van resultaten van toetsen verbeterd kan worden. De opleiding heeft het signaal uit de NSE besproken met studenten uit de jaarraad en werkt met hen aan oplossingen, zoals het beter communiceren van inleverdata tussen docent en student.

Het panel is rondgeleid door het gebouw en stelt vast dat de opleidingsspecifieke voorzieningen die nodig zijn voor de opleiding, aanwezig zijn.

Borging onderwijskwaliteit

Het panel is enthousiast over de werkwijze van de jaarraden. In de verslagen is duidelijk te zien dat studenten in overleg met de opleiding aan verbetering van het onderwijs werken. In de vorige visitatie was het een aandachtspunt dat de terugkoppeling van evaluatieresultaten naar studenten niet optimaal was.

De studenten uit de jaarraden spreken met studiegenoten en plaatsen een korte besluiten-/actielijst op de digitale leeromgeving. Het panel vindt dit voldoende terugkoppeling aan de studenten.

Verder borgt de curriculumcommissie de kwaliteit van de onderwijsleeromgeving. De curriculumcommissie vergadert nagenoeg maandelijks en bestaat uit vier leden. Uit bestudering van de notulen blijkt dat zij onder andere spreken over de eindkwalificaties, de onderzoekslijn, projectplan sport, de resultaten van de jaarraden en het toetsplan. Wijzigingen in het curriculum worden eerst in de curriculumcommissie besproken en goedgekeurd, zo blijkt ook uit het gesprek met docenten. Zij bewaken daarmee de samenhang binnen het curriculum.

Overwegingen en conclusie

Het geheel van leerlijnen, de uitwerking van competenties naar kerntaken, prestatie-indicatoren, niveaus en leerdoelen maakt dat de opleiding een samenhangend curriculum heeft weten neer te zetten. De uitwerking van de opleiding is aantoonbaar gerelateerd aan de landelijk afgesproken competenties. In de modules die het panel heeft bestudeerd zijn bovenstaande onderdelen op consistente wijze terug te vinden. Het panel adviseert de opleiding om meer diepgang in de theorie in het curriculum aan te brengen. Studenten worden door de beroepsvaardigheden die zij aanleren in de opleiding goed voorbereid op het werkveld. Bij de stages is aandacht voor het maatschappelijke aspect van CMV een aandachtspunt. De onderzoekslijn wordt explicieter gemaakt voor studenten. Het panel is positief over deze ontwikkeling, de resultaten ervan zullen nog zichtbaar moeten worden in het afstudeerwerk. De opleiding gaat zorgvuldig om met instromende studenten en de eisen voor de werkplek van de deeltijd en duale variant zijn duidelijk vastgelegd. Het panel is positief over de docenten die de opleiding verzorgen. Sinds de vorige visitatie heeft de opleiding hard gewerkt aan het inzichtelijk maken van de verschillende competenties die docenten beheersen. De werkdruk van docenten is een aandachtspunt. Het programma, de docenten en de voorzieningen zorgen er voor dat studenten studeren in een samenhangende leeromgeving. Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen voor de drie varianten tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde resultaten

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Bevindingen

Systeem van toetsing

Het systeem van toetsing is vastgelegd in het *Toetsplan CMV 2011-2012 voltijd* en in *Toetsplan CMV 2011-2012 deeltijd en duaal*. In de toetsplannen is helder weergegeven wanneer elke competentie op welk niveau wordt getoetst in het curriculum. Per competentie zijn kerntaken uitgewerkt en per kerntaak zijn voorbeelden van beroepsproducten aangegeven. Daarnaast zijn per kerntaak de prestatie-indicatoren afgezet tegen de drie

niveaus en tegen het jaar waarin de prestatie-indicator op het betreffende niveau wordt getoetst. Het panel vindt de uitwerking van de toetsplannen duidelijk en consistent.

De toetsen worden opgesteld door de modulebeheerders. Vanuit de curriculumcommissie krijgen zij de per module vastgestelde competenties, kerntaken en indicatoren aangereikt. De curriculumcommissie en de modulebeheerder bepalen in overleg de toetsvorm. De modulebeheerder zet vervolgens in overleg met de docenten de gegeven indicatoren om in toetsbare leerdoelen. De relatie tussen leerdoelen, toetsvragen en beoordelingscriteria wordt zichtbaar in een toetsmatrijs, die voor elke module beschikbaar is. De leerdoelen en de beoordelingscriteria zijn tevens opgenomen in de studiegids ter informatie voor de student. Voor afname van een toets wordt de toets door een collega bekeken (vier-ogenprincipe). Het panel heeft hier bij elke toets voorbeelden van gezien. Uit de voorbeelden blijkt dat er kritisch naar elkaars toetsen wordt gekeken.

Gedurende de studie maken studenten kennis met verschillende toetsvormen. Zo hanteert de opleiding bij kennisgestuurde modules met het accent op 'kennen' open vragen toetsen, multiple choice toetsen, casustoetsen en mondelinge toetsen. Voor modules met het accent op 'uitvoeren' worden bijvoorbeeld een assessment, portfolio of presentatie ingezet. Daarnaast zet de opleiding opdrachten en verslagen in bij praktijkgestuurde modules. Het panel is van oordeel dat de opleiding goed heeft nagedacht over de toetsvormen voor de verschillende modules. Het panel heeft verschillende toetsen van de opleiding bekeken en stelt vast dat een duidelijke opbouw te zien is in moeilijkheidsgraad. De toetsen sluiten aan op de leerdoelen van de modules. In de beoordeling zou de opleiding wellicht strenger kunnen zijn. Het panel heeft niet het idee dat de toetsen te makkelijk zijn, maar oog voor diepgang aan de theoretische kant is wenselijk. Het theoretisch niveau daagt niet iedereen in dezelfde mate uit.

Examencommissie

De examencommissie is binnen het instituut voor Sociale opleidingen samen geformeerd met de opleidingen Maatschappelijk werk en dienstverlening, de Oriënterende Propedeuse Gedrag en de master Begeleidingskunde. Elke opleiding is vertegenwoordigd en de voorzitter is onafhankelijk van de opleidingen. Uit de notulen van de examencommissie blijkt dat zij zich onder andere bezighoudt met vrijstellingsverzoeken, fraudegevallen en met het vaststellen van diploma's.

De kwaliteit van de toetsen wordt geborgd door de examencommissie, die hiervoor de toetscommissie heeft gemandateerd. De toetscommissie analyseert elk kwartaal steekproefsgewijs een aantal toetsen op validiteit betrouwbaarheid en inzichtelijkheid. De bevindingen van de toetscommissie worden besproken met de modulebeheerder en gerapporteerd aan de examencommissie. De samenhang tussen de verschillende commissies (curriculumcommissie, toetscommissie en examencommissie) is een positief punt van de opleiding. De opvolging van actiepunten is duidelijk te zien in alle notulen. Het panel geeft de examencommissie in overweging om door middel van steekproeven zichzelf een beeld te vormen van de kwaliteit van afstudeerwerk. De borging van de kwaliteit is goed georganiseerd, aldus het panel.

Het panel heeft de notulen van de toetscommissie bestudeerd en daaruit blijkt dat de toetscommissie de kwaliteit van toetsing consequent bewaakt. Het panel heeft een voorbeeld gezien van een toets die door de toetscommissie niet voldoende werd beoordeeld. De toetsen van de betreffende docent worden nu eerst gecontroleerd voordat ze afgenomen worden voor alle vakken die hij geeft (niet alleen de betreffende toets). Het panel is positief over deze manier van kwaliteitsborging van de toetsen.

Uit het gesprek blijkt dat de toetscommissie tevens een bijdrage heeft geleverd aan de professionalisering van docenten. Er zijn bijeenkomsten georganiseerd en inmiddels komen docenten naar de toetscommissie toe om advies in te winnen over het opstellen van een toets.

Evaluatie toetsing

Uit de *HBO-Monitor 2010* blijkt dat afgestudeerden niet tevreden zijn over de volgende items: docent streng in beoordeling, opleiding uitdagend qua niveau, tentamens/opdrachten pittig, voldoende getoetst op inzicht. Dit geldt voor voltijd- en deeltijd- duale studenten, waarbij deeltijd en duale studenten iets positiever scoren. Uit de *NSE 2011* blijkt dat de studenten matig tevreden zijn. Met name het tijdig bekendmaken van resultaten en de themascore toetsing en beoordeling scoren matig. De scores van de evaluaties komen niet overeen met het beeld dat het panel tijdens het bezoek en het bestuderen van het overige materiaal heeft gekregen. Ook uit gesprekken met studenten blijkt dat zij verbaasd waren over de scores.

Afstudeeropdracht

In de afstudeeropdracht werkt de student zelfstandig aan een praktijkonderzoek. Het onderzoek moet een innovatieve component kennen en geworteld zijn in de grootstedelijke context. In het onderzoek moet aandacht zijn voor het internationale perspectief. De opzet uitvoering en beoordeling van de afstudeeropdracht is voor alle varianten gelijk. De omvang in termen van EC verschilt: 20 EC voor voltijd en 12 EC voor de deeltijd en duale variant.

Studenten die langer over hun studie dreigen te doen, kunnen in aanmerking komen voor een summerschool afstuderen. Daarin begeleiden docenten de studenten bij studieonderdelen die met een schrijfoopdracht afgerond worden. De reguliere beoordelingscriteria zijn van kracht.

Oordeel panel afstudeerwerken

Het panel heeft 23 afstudeerwerken bestudeerd (15 voltijd, 4 deeltijd en 4 duaal). De opleiding heeft vier scripties voorafgaand aan de visitatie aan het panel toegezonden en de overige scripties heeft het panel ad random uit een lijst van afgestudeerden van de afgelopen twee jaar geselecteerd. Het panel heeft een aantal bevindingen die voor de drie varianten hetzelfde zijn. In beginsel is het panel positief over de eindwerken, het hbo-niveau wordt behaald. Het panel is daarnaast positief over het internationale aspect dat in elke scriptie opgenomen moet zijn. Zo is in elke scriptie een Engelstalige summary opgenomen, wat het panel een positief punt vindt. Ten opzichte van de vorige visitatie heeft de opleiding zich op dit punt sterk verbeterd.

Het panel wil verder opmerken dat de vraagstelling van de studenten in de scripties beter kan. In een aantal gevallen was de onderzoeksvraag gesloten geformuleerd, waardoor een

kansrijk onderzoek niet te verwachten was. Het panel is van oordeel dat de begeleiding in die gevallen meer moet ondersteunen om tot een juiste vraagstelling te komen, zodat het praktijkgerichte onderzoek ook tot nuttige conclusies en aanbevelingen kan leiden. Door de deelvragen hebben deze studenten uiteindelijk wel laten zien dat zij het onderzoek voldoende kunnen uitvoeren, maar het panel is in deze gevallen van oordeel dat er bij een gerichte onderzoeksvraag meer kwaliteit in had gezeten. Het grootste deel van de scripties had een duidelijke onderzoeksvraag en aansluitende conclusies en vraagstellingen. Verder is het literatuurgebruik in de scripties op orde.

In de onderwerpen die studenten kiezen is het culturele aspect van de opleiding duidelijk te herleiden. Het maatschappelijke aspect vindt het panel in een aantal scripties minder duidelijk terug en vraagt daarvoor de aandacht van de opleiding. Het betreft hierbij met name de verantwoording van de student: Wat is concreet de maatschappelijke relevantie van het onderwerp? Door meer aandacht voor dit aspect vervalt de student niet in culturele werkzaamheden zonder maatschappelijke relevantie.

Beoordeling

Het plan van aanpak, de scriptie en het eindgesprek worden steeds beoordeeld aan de hand van een formulier. De student moet voor elke fase een voldoende halen om door te kunnen naar de volgende fase. Er zijn steeds twee docenten betrokken bij de beoordeling van de student (de afstudeerbegeleider en een tweede beoordelaar). De opdrachtgever kan een advies geven, maar heeft in formele zin geen beoordelende rol. De beoordelaars komen onafhankelijk van elkaar tot een oordeel en bespreken dat vervolgens om tot een gezamenlijk oordeel te komen, zo blijkt uit het gesprek met beoordelaars. Indien zij er niet uitkomen wordt een derde beoordelaar ingezet, van wie de beoordeling bindend is. De afstudeerbegeleiders hebben periodiek overleg waarbij de procedure van toetsing en de beoordelingsformulieren worden besproken. Daarnaast wordt jaarlijks een scriptie gezamenlijk beoordeeld om zoveel mogelijk uniformiteit in het beoordelen te verkrijgen. Het panel is van oordeel dat de beoordeling van het afstudeerwerk onafhankelijker kan door de begeleider niet mee te laten beoordelen. Het panel heeft weliswaar geen twijfel over de integriteit bij de beoordeling en is het eens met de gegeven beoordelingen, maar in deze wijze van beoordelen schuilt het gevaar van een niet-betrouwbare beoordeling. Het panel vraagt hiervoor de aandacht van de opleiding.

In het studiejaar 2010-2011 maakte de opleiding gebruik van beoordelingsformulieren die de beoordelaars met ja/nee konden invullen. In 2011-2012 zijn de formulieren aangepast en zijn cijfers toegevoegd, waarbij er ruimte is voor toelichting op de beoordeling per onderdeel. Uit het gesprek blijkt dat de opleiding nog niet tevreden is met dit formulier en voor 2012-2013 het formulier opnieuw heeft aangepast. Het panel vindt de formulieren verbeterd, maar constateert ook dat toelichtingen op de beoordeling matig worden ingevuld. De formulieren nodigen niet uit tot toelichten van de gekozen beoordeling, aldus het panel. Uit gesprekken met afgestudeerden blijkt dat zij goede mondelinge feedback krijgen na de presentatie en de totaalbeoordeling. Het panel pleit er voor dat de opleiding deze feedback kort schriftelijk vastlegt, zodat de totaalbeoordeling inzichtelijker gemaakt wordt.

Evaluatie

Uit de gesprekken met het werkveld en afgestudeerden blijkt dat de opleiding studenten voorbereidt op de beroepspraktijk. Het werkveld waardeert de studenten met name vanwege hun multidisciplinaire aanpak.

In het instituut sociale opleidingen is een initiatief gestart om alumni meer bij de opleidingen betrokken te houden. Het panel heeft het beleid bekeken en stelt vast dat de opleiding aandacht heeft voor de afgestudeerden. In de plannen zijn zaken opgenomen als de inzet van social media en het vernieuwen van het adresbestand.

Overwegingen en conclusie

De opleiding heeft een helder systeem van toetsen. De uitwerkingen van toetsplannen zijn duidelijk en opbouwend gedurende de opleiding. De opleiding gebruikt verschillende toetsvormen, waarbij oog voor de diepgang van theoretische toetsen wenselijk is, aldus het panel. Het panel vindt het positief dat de docenten kritisch naar elkaars toetsen kijken. De samenhang tussen de verschillende commissies (curriculumcommissie, toetscommissie en examencommissie) is een positief punt van de opleiding. De opvolging van actiepunten is duidelijk te zien in alle notulen. Het panel stelt vast dat de borging van de kwaliteit van de opleiding in orde is.

Studenten geven aan dat het tijdig bekendmaken van toetsresultaten een verbeterpunt voor de opleiding is.

Het panel heeft verschillende scripties bestudeerd en is het eens met de beoordeling van de opleiding. De scripties weerspiegelen het hbo-niveau. In de onderwerpen mag meer aandacht zijn voor het maatschappelijke aspect van de opleiding. Het culturele aspect komt in voldoende mate aan de orde. Enkele aandachtspunten voor de opleiding voor deze standaard zijn: het verbeteren van de onderzoeksvraag in de scripties, het scheiden van begeleiden/beoordelen en het vastleggen van mondelinge feedback op de beoordelingsformulieren.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen voor de drie varianten tot het oordeel **voldoende**.

3 Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Voltijd	Deeltijd	Duaal
1 Beoogde eindkwalificaties	Goed	Goed	Goed
2 Onderwijsleeromgeving	Voldoende	Voldoende	Voldoende
3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	Voldoende	Voldoende	Voldoende

Overwegingen en conclusie

Standaard 1 is voor alle varianten met goed beoordeeld en de standaarden 2 en 3 beiden met voldoende. Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Culturele en Maatschappelijke Vorming van Hogeschool Rotterdam voor de drie varianten derhalve als **voldoende**.

4 Aanbevelingen

Het panel raadt de opleiding aan om de komende jaren aandacht te besteden aan:

Standaard 1

- het aanbrenge van een duidelijke keuze in de thema's waar de opleiding zich op wil profileren
- het bewaken van de CMV-context bij Theater en Maatschappij

Standaard 2

- de diepgang in de theorie
- het maatschappelijke aspect van CMV in de stages
- het blijvend aandacht houden voor de werkdruk van docenten

Standaard 3

- het scheiden van begeleiden en beoordelen
- het vastleggen van mondelinge feedback bij het afstuderen
- het maatschappelijke aspect van CMV in onderwerpen bij afstuderen
- het verbeteren van de vraagstelling in het afstudeerwerk

Het panel vindt het verder vermeldenswaardig dat duidelijk zichtbaar is dat de opleiding systematisch aan verbeteringen heeft gewerkt sinds de vorige visitatie.

5 Bijlagen

Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding

A. Agogisch handelen

1. verkennen, onderzoeken en analyseren
2. contacten leggen en begeleiden
3. ontwerpen en ontwikkelen
4. organiseren, netwerken en bemiddelen

B. Ondernemend handelen

5. bedrijfsmatig en organisatiegericht handelen
6. beleidsmatig en strategisch handelen

C. Beroepsontwikkeling

7. eigen professionaliteit ontwikkelen
8. ontwikkelen van de beroepspraktijk en het beroepsmatig handelen
9. profileren, legitimeren en maatschappelijke steun verwerven

Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma

Legenda
Bij de kolom 'Toets' kiezen uit:
AS= Assessment
D= Digitale toets
MC= Multiple choice
M= Mondeling
O= Opdracht
P= Presentatie
S= Schriftelijk
S*= Herkansing schriftelijke toets
V= Verslag
NB: er zijn meerdere toetsvormen mogelijk binnen één cursus.
Bij de kolom 'Praktische oefening':
PO= cursus 'praktische oefeningen'
POA= verplichte aanwezigheid bij cursussen met 'praktische oefeningen'
Keuzeonderwijs

Voltijdopleiding

Propedeuseprogramma 2011-2012

CMV voltijd jaar 1 regulier												
ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperiode 1		Onderwijsperiode 2		Onderwijsperiode 3		Onderwijsperiode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	
ONDERWIJSPERIODE 1												
KG	Instaptoets Nederlands	Instaptoets	0	8	MC/V							
KG	Sociologie	CMVSOC01RV	4	58	MC/V							
KG	Orientatie op CMV	CMV0OC01RV	2	35	O							
KG	Dramatische vorming	CMVDV001RV	2	24	V							PO
PG	Project Community	CMVPC001RV	4	27	MC/S							
SG	SLC (Incl. Introdagen)	CMV1S101RV	1	50,6	V							
ONDERWIJSPERIODE 2												
KG	Psychologie	CMVPSY01RV	4			66	MC/V					
KG	Taal en beroep	CMVTEB01RV	2			24	S					
KG	Groepsdynamica	CMVGDY01RV	3			27	P					PO
PG	Project Cultureel Diversiteit	CMVPCD01RV	3			27	MC/S					
PG	Oriënterende stage	CMVOST01RV	4			6		4		6	V	
SG	SLC	CMV1S201RV	2			4,6		6,6		4,6	V	
SG	Keuzevakken		6			18		18		18		
ONDERWIJSPERIODE 3												
KG	Agogie	CMVAGO01RV	4					69	MC/V			PO
KG	Kunst en maatschappij	CMVKEM01RV	2					18	MC			
KG	Beroep en organisatie	CMVBEO01RV	2					18	MC			
PG	Project Kunsteducatie	CMVPKU01RV	3					27	MC/S			
ONDERWIJSPERIODE 4												
KG	Cult. Antropologie	CMVCAN01RV	4							58	V	
KG	Creatief denken	CMVCDE01RV	2							16	V	
KG	Overdrachtskunde	CMVOKU01RV	2							14	MC/O	
PG	Project social work	ISOSOW01RE	4							31	P	
			60									

CMV voltijd jaar 1 verkorte route

ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperiode 1		Onderwijsperiode 2		Onderwijsperiode 3		Onderwijsperiode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	
ONDERWIJSPERIODE 1												
XG	Sociologie (P)	CMVSOC01RV	4	36	MC/V							
XG	Vorming en begeleiding	CMVVEB01RV	4	58	MC/V							PO
XG	Onderzoeksmethodologie	CMVOME01RV	2	16	MC/V							PO
PG	Project Community (P)	CMVPCO01RV	4	27	MC/S							
SG	SLC VT 1.1 (P)	CMVSLC01VV	1	9,2	V							
ONDERWIJSPERIODE 2												
XG	Legitimeren	CMVLEG01RV	4			42	MC/V					
XG	Cultural Diversity	CMVCDI01RV	2			18	MC/V					
XG	Werkplaats CMV	CMVWPC01RV	3			66	V					
PG	Beroepsvormende stage	CMVBSI01RV	6			12		12		12	V	
SG	SLC VT 2.2	CMV2S201RV	2			8		8		8	AS	
SG	De nieuwe vrijwilliger	CMVDNV01RV	2			23	V					
ONDERWIJSPERIODE 3												
XG	Mens en politiek	CMVMEP01RV	4					66	MC/V			
XG	Transurban	CMVTUR01RV	2					18	S			
XG	Beroepshouding	CMVBHO01RV	2					26	V			PO
PG	PMG	ISOPMG02RV	6					24		24	V	
SG	Keuzevakken		4					18		18		
ONDERWIJSPERIODE 4												
XG	Bestuurlijke kaart	CMVBKA01RV	4							37	MC/V	
XG	Globaliseringsprocessen	CMVGLD01RV	2							16	S	
XG	Conflictantering	CMVCHA01RV	2							21	V	PO
			60									

CMV voltijd jaar 1 specialisatie Theater en maatschappij

ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperiode 1		Onderwijsperiode 2		Onderwijsperiode 3		Onderwijsperiode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	
ONDERWIJSPERIODE 1												
XG	Instaptoets Nederlands	Instaptoets Nederlands	0	8	MC/V							
XG	Sociologie	CMVSOC01RV	4	58	MC/V							
XG	Oriëntatie op CMV	CMVOC01RV	2	35	S							
XG	Theater atelier 1	CMVTA101TM	2	56								POA
PG	Project 1	CMVPR101TM	4	119								
SG	SLC CMV-T&M VT 1.1	CMVSI01TM	1	32								
ONDERWIJSPERIODE 2												
XG	Psychologie	CMVPSY01RV	4			66	MC/V					
XG	Taal en beroep	CMVTEB01RV	2			24	S					
XG	Theater atelier 2	CMVTA201TM	3			56						POA
PG	Project 2	CMVPR201TM	3			119						
PG	Oriënterende stage	CMVOST01RV	4			6		4		6	V	
SG	SLC CMV-T&M VT 1.2	CMVIS201TM	2			32		32		32	V	
SG	Keuzevak Duits	CMVDUI01TM	2			43						
ONDERWIJSPERIODE 3												
XG	Agogie	CMVAG001RV	4					69	MC/V			
XG	Beroep en organisatie	CMVBEO01RV	2					18	MC			
XG	Theater atelier 3	CMVTA301TM	2					56				POA
PG	Project 3	CMVPR301TM	3					119				
SG	Keuzevak Marokkaans	CMVMAR01TM	2					43				
ONDERWIJSPERIODE 4												
XG	Culturele antropologie	CMVCAN01RV	4							58	V	
XG	Improvisatie	CMVIMP01TM	2							119		POA
XG	Theater atelier 4	CMVTA401TM	2							56		POA
PG	Project Social Work	ISOSOW01RE	4							31	P	
SG	Keuzevak Stem	CMVSTEO1TM	2							65		
			60									

Hoofd fase programma

CMV voltijd jaar 2 regulier												
ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperi- ode 1		Onderwijsperi- ode 2		Onderwijsperi- ode 3		Onderwijsperi- ode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	
ONDERWIJSPERIODE 1												
KG	Vorming en begeleiding	CMVVEB01RV	4	66	MC/V							PO
KG	De nieuwe vrijwilliger	CMVDNV01RV	2	23	V							
KG	Onderzoeks methodologie	CMVOME01RV	2	18	S							PO
PG	Project CMV	CMVPRC01RV	3	24	MC/S							
SG	SLC	CMV2S101RV	1	16,6	V							
SG	Keuzevakken		6	18		18		18				
ONDERWIJSPERIODE 2												
KG	Legitimeren	CMVLEG01RV	4			66	V					
KG	Cultural Diversity	CMVCDI01RV	2			18	MC/O					
KG	Werkplaats CMV (inc. Intern exc)	CMVWPC01RV	3			64	MC/O					
PG	Project mijn CMV	CMVPMCO1RV	3			27	MC/S					
PG	Beroepsvoor. Stage	CMVBS101RV	6			6		4		6	V	
SG	SLC	CMV2S201RV	2			4,6		6,6		4,6	V	
ONDERWIJSPERIODE 3												
KG	Mens en politiek	CMVMEP01RV	4					66	MC/S			
KG	Transurban	CMVTUR01RV	2					18	S			
KG	Beroepshouding	CMVBHO01RV	2					26	V			PO
PG	PMG	ISOPMG02RV	6					24		24	V	
ONDERWIJSPERIODE 4												
KG	Bestuurlijke kaart	CMVBKA01RV	4							58	V	
KG	Globaliseringsprocessen	CMVGL001RV	2							16	S	
KG	Conflicthandling	CMVCHA01RV	2							21	V	PO
				60								

CMV voltijd jaar 2 specialisatie Theater en maatschappij												
ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperi- ode 1		Onderwijsperi- ode 2		Onderwijsperi- ode 3		Onderwijsperi- ode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	
ONDERWIJSPERIODE 1												
KG	Vorming en begeleiding	CMVVEB01RV	4	66	MC/V							PO
KG	Onderzoeksmethodologie	CMVOME01RV	2	18	S							PO
KG	Theater atelier 5	CMVTA501TM	2	X	X							
PG	Project CMV	CMVPRC01TM	3	X	X							
SG	SLC CMV-T&M VT 2.1	CMV2S101TM	1	30	V							
ONDERWIJSPERIODE 2												
KG	Legitimeren	CMVLEG01RV	4			66	V					
KG	Cultural Diversity	CMVCDI01RV	2			18	MC/O					
KG	Werkplaats CMV	CMVWPC01TM	3			X	X					
PG	Project Mijn CMV	CMVPMCO1TM	3			X	X					
PG	Beroepsvoorbereidende stage	CMVBS101TM	6			X	V					
SG	SLC CMV-T&M VT 2.2	CMV2S201TM	2			29		29		30	V	
SG	Keuzevakken		6			18		18		18		
ONDERWIJSPERIODE 3												
KG	Mens en politiek	CMVMEP01RV	4					66	MC/S			
KG	Transurban	CMVTUR01RV	2					18	S			
KG	Theater atelier 6	CMVTA601TM	2					X	X			
PG	PMG	ISOPMG02RV	6					24		24	V	
ONDERWIJSPERIODE 4												
KG	Bestuurlijke kaart	CMVBKA01RV	4							58	V	
KG	Globaliseringsprocessen	CMVGL001RV	2							16	S	
KG	Theater atelier 7	CMVTA701TM	2							X	X	
				60								

CMV voltijd jaar 3 regulier												
ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperi- ode 1		Onderwijsperi- ode 2		Onderwijsperi- ode 3		Onderwijsperi- ode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	
ONDERWIJSPERIODE 1												
KG	Student en bedrijf	CMVSEB01RV	2	26	MC/S							
KG	Mensenrechten	CMVMRE01RV	2	26	MC/S							
PG	Beroepsvormende stage	CMVBS201RV	10	3,6	V							
SG	Studieloopbaancoaching en stagebegeleiding	CMV3SL01RV	3	12		12		12		15	V	
ONDERWIJSPERIODE 2												
KG	Mens en economie	CMVMEE01RV	2			26	MC/S					
KG	Vorming en recreatie	CMVVER01RV	2			26	MC/S					
KG	Supervisie	CMVSUP01RV	3			10		10		10	V	
PG	Beroepsvormende stage	CMVBS301RV	10				V					
ONDERWIJSPERIODE 3												
KG	Debat en dialoog	CMVDED01RV	2					26	MC/S			
KG	Vorming en kunst	CMVVEK01RV	2					26	MC/S			
PG	Beroepsvormende stage	CMVBS401RV	10						V			
ONDERWIJSPERIODE 4												
KG	Mens en geschiedenis	CMVMEG01RV	2							26	MC/S	
PG	Beroepsvormende stage	CMVBS501RV	10								V	
			60									

CMV voltijd jaar 3 specialisatie Theater en maatschappij												
ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperi- ode 1		Onderwijsperi- ode 2		Onderwijsperi- ode 3		Onderwijsperi- ode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	
ONDERWIJSPERIODE 1												
KG	Student en bedrijf	CMVSEB01RV	2	26	MC/S							
KG	Mensenrechten	CMVMRE01RV	2	26	MC/S							
PG	Beroepsvormende stage	CMVBS201TM	10	1	V							
SG	SLC en stagebegeleiding	CMV3SL01TM	3	25		25		25		25	AS	
ONDERWIJSPERIODE 2												
KG	Mens en economie	CMVMEE01RV	2			26	MC/S					
KG	Vorming en recreatie	CMVVER01RV	2			26	MC/S					
KG	Supervisie	CMVSUP01RV	3			10		10		10	V	
PG	Beroepsvormende stage	CMVBS301TM	10			1	V					
ONDERWIJSPERIODE 3												
KG	Debat en dialoog	CMVDED01RV	2					26	MC/S			
KG	Vorming en kunst	CMVVEK01RV	2					26	MC/S			
PG	Beroepsvormende stage	CMVBS401TM	10					1	V			
ONDERWIJSPERIODE 4												
KG	Mens en geschiedenis	CMVMEG01RV	2							26	MC/S	
PG	Beroepsvormende stage	CMVBS501TM	10							1	V	
			60									

CMV voltijd jaar 4 reguler												
ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperi- ode 1		Onderwijsperi- ode 2		Onderwijsperi- ode 3		Onderwijsperi- ode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	
ONDERWIJSPERIODE 1												
SG	Minor	Minor	15	108								
SG	SLC / Afstudeerbegeleiding		3	32		32						
ONDERWIJSPERIODE 2												
PG	Minor	Minor	15			108						
ONDERWIJSPERIODE 3												
KG	CMV Professional	CMVCPRO1RV	3					24		20	S	
KG	CMV Innovatie	CMVCINO1RV	4					24		20	S	
PG	CMV Research	CMVCREO1RV	20					2,4		3,6	0	
ONDERWIJSPERIODE 4												
			60									

CMV voltijd jaar 4 specialisatie Theater en maatschappij												
ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperi- ode 1		Onderwijsperi- ode 2		Onderwijsperi- ode 3		Onderwijsperi- ode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	
ONDERWIJSPERIODE 1												
SG	Minor		30	108		108						
SG	SLC / Afstudeerbegeleiding	CMV4SLO1TM	3	8		8		16		16	AS	
ONDERWIJSPERIODE 2												
ONDERWIJSPERIODE 3												
KG	CMV Professional	CMVCPRO1RV	3					24		20	S	
KG	CMV Innovatie	CMVCINO1RV	4					24		20	S	
PG	CMV Research	CMVCREO1TM	20					2,4		3,6	0	
ONDERWIJSPERIODE 4												
			60									

Deeltijdopleiding en Duaal
Propedeuseprogramma 2011-2012

CMV deeltijd jaar 1 regulier												
ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperi- ode 1		Onderwijsperi- ode 2		Onderwijsperi- ode 3		Onderwijsperi- ode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	
ONDERWIJSPERIODE 1												
KG	Instaptoets Spelling en gram- matica	Intaptoets	0	4	MC							
KG	Instaptoets Betoog	Intaptoets	0	4	V							
KG	Gesch. Welzijnswerk	CMVGW01RD	3	18	MC							
KG	Dramatische vorming	CMVDV002RD	3	16	V							PO
KG	Agogisch werk en culturele vorming	CMVAWC01RD	3	9		9	S					
PG	Praktijkproject Oriëntatie op het beroep	CMVPOB01RD	3	8		8	V/P					
PG	Werk	CMV1W101RD	5	8		8		8		8	V	
SG	SLC	CMV1SLO2RD	2	8,6		8,6		8,6		8,6	V	
SG	Collegiale consultatie		2	8		8		8		8	V	
ONDERWIJSPERIODE 2												
KG	Taal en beroep	CMVTEB01RD	3			18	V					
KG	Groepsdynamica	CMVGDY01RD	3			16	P					PO
PG	Werk	CMV1W201RD	15			0,4		0,4		0,4		
ONDERWIJSPERIODE 3												
KG	Sociale Psychologie	CMVSPS01RD	3					18	MC			
KG	Kunst en maatschappij	CMVKEM02RD	4					18	P			
PG	Praktijkproject Social Work	CMVPSW01RD	3					14	V/P			
SG	Keuzevak	Keuzevak	2					16				
ONDERWIJSPERIODE 4												
KG	Trends in cultuur en samenleving	CMVTCS01RD	3							16	O	
KG	Creatief denken	CMVCDE02RD	3							16	P	
			60									

CMV duaal jaar 1 regulier												
ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperi- ode 1		Onderwijsperi- ode 2		Onderwijsperi- ode 3		Onderwijsperi- ode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	
ONDERWIJSPERIODE 1												
KG	Geschiedenis welzijnswerk	CMVGW01RD	3	18	MC							
KG	Dramatische vorming	CMVDV002RD	3	16	V							PO
KG	Agogisch werk en culturele vorming	CMVAWC01RD	3	9		9	S					
PG	Praktijkproject Oriëntatie op het beroep	CMVPOB01RD	3	8		8	V/P					
PG	Werk Duaal 1.1	CMV1W101DU	5	1	V							
SG	SLC Duaal 1	CMV1SLO2DU	2	9		9		9		9	AS	
SG	Collegiale consultatie	CMVCC001RD	2	8		8		8		8	AS	
ONDERWIJSPERIODE 2												
KG	Taal en beroep	CMVTEB01RD	3			18	S					
KG	Groepsdynamica	CMVGDY01RD	3			16	P					PO
PG	Werk Duaal 1.2	CMV1W201DU	15			1		1		1	V	
ONDERWIJSPERIODE 3												
KG	Sociale Psychologie	CMVSPS01RD	3					18	MC			
KG	Kunst en maatschappij	CMVKEM02RD	4					18	P			
PG	Praktijkproject Social Work	CMVPSW01RD	3					2		12	V/P	
SG	Keuzevakken		2					18				
ONDERWIJSPERIODE 4												
KG	Trends in cult. en samenl.	CMVTCS01RD	3							16	S	
KG	Creatief denken	CMVCDE02RD	3							16	P	
			60									

Hoofd fase programma 2011-2012

CMV deeltijd jaar 2 regulier												
ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperi- ode 1		Onderwijsperi- ode 2		Onderwijsperi- ode 3		Onderwijsperi- ode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	
ONDERWIJSPERIODE 1												
KG	Trends in CMV	CMVTIC01RD	6	16		16	V					
KG	Culturele antropologie	CMVCAN01RD	3	18	S							
KG	Onderzoeksmethodologie	CMVOME01RD	2	9		9	MC					
PG	Praktijkproject DT 2.1	CMV2P101RD	2	8		8	V/P					
PG	Werk DT 2.1	CMV2W101RD	6	1	V							
SG	SLC	CMV2SL01RD	2	8,6		8,6		8,6		8,6	V	
SG	Methodische werkbegeleiding	CMV2MW01RD	2	8		8		8		8	V	
ONDERWIJSPERIODE 2												
KG	Conflicthantering	CMVCHA01RD	3			5,3		5,3		5,3	P	PO
PG	Werk DT 2.2	CMV2W202RD	18			1		1		1	V	
ONDERWIJSPERIODE 3												
KG	TransUrban	CMVTUR01RD	6					17		17	V	
KG	Politieke participatie	CMVPPA01RD	2					9		9	S	
PG	Praktijkproject DT 2.2	CMV2P201RD	3					8		8	V/P	
SG	Keuzevak	Keuzevak	2					16				
ONDERWIJSPERIODE 4												
KG	Netwerk financiering	CMVNF101RD	3							16	S	
			60									

CMV duaal jaar 2 regulier												
ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperi- ode 1		Onderwijsperi- ode 2		Onderwijsperi- ode 3		Onderwijsperi- ode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	
ONDERWIJSPERIODE 1												
KG	Trends in CMV	CMVTIC01RD	6	16		16	V					
KG	Culturele antropologie	CMVCAN01RD	3	18	S							
KG	Ontwikkeling duaal 2.1	CMVOW101DU	2	8		8						
PG	Praktijkproject Duaal 2.1	CMV2P101DU	2	8		8	V/P					
PG	Werk Duaal 2.1	CMV2W101DU	6	1	V							
SG	SLC Duaal 2	CMV2SL01DU	2	9		9		9		9	AS	
SG	Methodische werkbegeleiding	CMV2MW01DU	2	8		8		8		8	AS	
ONDERWIJSPERIODE 2												
KG	Conflicthantering	CMVCHA01RD	3			16	P					PO
PG	Werk Duaal 2.2	CMV2W201DU	18			1		1		1	V	
ONDERWIJSPERIODE 3												
KG	TransUrban	CMVTUR01RD	6					17		17	S	
PG	Ontwikkeling duaal 2.2	CMVOW201DU	2					8		8		
PG	Praktijkproject Duaal 2.2	CMV2P201DU	3					8		8	V/P	
SG	Keuzevakken		2					18				
ONDERWIJSPERIODE 4												
KG	Netwerk financiering	CMVNF101RD	3							16	S	
			60									

CMV deeltijd jaar 3 regulier												
ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperi- ode 1		Onderwijsperi- ode 2		Onderwijsperi- ode 3		Onderwijsperi- ode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	
ONDERWIJSPERIODE 1												
KG	Life Long learning	CMVLLLO1RD	6	16		16	V					
KG	Managementvaardigheden	CMVMVA01RD	3	18	S							
KG	Storytelling	CMVSTO01RD	2	8		8						
PG	Praktijkproject DT 3.1	CMV3P101RD	2	8		8	V/P					
PG	Werk DT 3	CMV3WD01RD	24	0,3		0,3		0,3		0,3	V	
SG	Supervisie	CMVSUP02RD	2	7,5		7,5		7,5		7,5	V	
SG	SLC DT 3	CMV3SLO1RD	2	8,6		8,6		8,6		8,6	V	
ONDERWIJSPERIODE 2												
KG	Ideemanagement	CMVIMA01RD	3			5,3		5,3		5,3	P	
ONDERWIJSPERIODE 3												
KG	Ondernemerschap	CMVOND01RD	6					17		17	S	
KG	Mensenrechten	CMVMRE01RD	3					18	MC/C			
KG	Cultuurpalet	CMVCPA01RD	2					9		9		
PG	Praktijkproject DT 3.2	CMV3P201RD	2					8		8	V/P	
ONDERWIJSPERIODE 4												
KG	Globaliseringsproces	CMVGLO01RD	3							16	S	
			60									

CMV duaal jaar 3 regulier												
ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperi- ode 1		Onderwijsperi- ode 2		Onderwijsperi- ode 3		Onderwijsperi- ode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	
ONDERWIJSPERIODE 1												
KG	Life Long learning	CMVLLLO1RD	6	16		16	V					
KG	Kritisch praktijkdenken	CMVKPD02DU	6	17		17	S					
KG	Duaal verdieping 3.1	CMVVD101DU	2	8		8						
PG	Praktijkproject Duaal 3.1	CMV3P101DU	2	8		8	V/P					
PG	Werk Duaal 3	CMV3WD01DU	24	1		1		1		1	V	
SG	SLC Duaal 3	CMV3SLO1DU	2	9		9		9		9	AS	
SG	Supervisie	CMVSUP02RD	2	7,5		7,5		7,5		7,5	AS	
ONDERWIJSPERIODE 2												
ONDERWIJSPERIODE 3												
KG	Ondernemerschap	CMVOND01RD	6					17		17	S	
KG	Recht in de praktijk	CMVRIPO2DU	6					17		17	MC/S	
KG	Duaal verdieping 3.2	CMVVD201DU	2					8		8		
PG	Praktijkproject Duaal 3.2	CMV3P201DU	2					7		7	V/P	
ONDERWIJSPERIODE 4												
			60									

CMV deeltijd jaar 4 regulier												
ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperi- ode 1		Onderwijsperi- ode 2		Onderwijsperi- ode 3		Onderwijsperi- ode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	
ONDERWIJSPERIODE 1												
SG	Minor	Minor	18	54		54						
PG	Werk DT 4	CMV4WD01RD	24	1		1		1		1	V	
SG	SLC DT 4	CMV4SL02RD	2	8,6		8,6		8,6		8,6	V	
ONDERWIJSPERIODE 2												
ONDERWIJSPERIODE 3												
KG	CMV Innovatie	CMVCIN01RD	2					16		16	0	
KG	CMV Professional	CMVCPRO1RD	2					16		16	0	
PG	CMV Research	CMVCRE01RD	12					10,4		11,6	V/P	
ONDERWIJSPERIODE 4												
			60									

CMV duaal jaar 4 regulier												
ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperi- ode 1		Onderwijsperi- ode 2		Onderwijsperi- ode 3		Onderwijsperi- ode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	
ONDERWIJSPERIODE 1												
SG	Minor	Minor	18	54		54						
PG	Werk Duaal 4	CMV4WD01DU	24	1		1		1		1	V	
SG	SLC Duaal 4	CMV4SL02DU	2	9		9		9		9	AS	
ONDERWIJSPERIODE 2												
ONDERWIJSPERIODE 3												
KG	CMV Innovatie	CMVCIN01RD	2					16		16	S	
KG	CMV Professional	CMVCPRO1RD	2					16		16	S	
PG	CMV Meesterproef	CMVCMPO1DU	12					11		11	V/P	
ONDERWIJSPERIODE 4												
			60									

Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris

Nadere informatie over de achtergronden van de leden van het beoordelingspanel en secretaris:

De heer drs. C.J.M. van Dongen, voorzitter

De heer Van Dongen is ingezet als panellid vanwege zijn auditdeskundigheid, zijn onderwijsdeskundigheid en zijn ervaring als voorzitter. Hij heeft in totaal ongeveer 10 audits meegemaakt, vooral voor sociale opleidingen, waarin zich ook zijn domeindeskundigheid bevindt. De heer Van Dongen beschikt over onderwijsdeskundigheid door zijn ervaring als onderwijzer en zijn ervaring als vormingswerker voor werkende jongeren. Vanaf 1991 is hij werkzaam bij Avans Hogeschool, waarvan gedurende twee jaar als docent en verder als hoofd opleiding en directeur bij de Academie voor Sociale Studies en haar rechtsvoorgangers. De heer Van Dongen heeft domeindeskundigheid op het gebied van hogere sociale en agogische opleidingen en van hogere pedagogische opleidingen. Door zijn vele internationale studiereizen beschikt de heer Van Dongen tevens over internationale deskundigheid. Voor deze visitatie is de heer Van Dongen aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie en over de werkwijze van NQA. De heer Van Dongen heeft ervaring als voorzitter bij visitaties in het hoger onderwijs. Hij heeft in juni 2011 de interne training voor voorzitters gevolgd. In de training is hij geïnformeerd over de opzet van het nieuwe accreditatiestelsel en daarnaast zijn ervaringen tussen voorzitters onderling uitgewisseld.

Opleiding:

1991	Doctoraal Pedagogische wetenschappen, studierichting Sociale Pedagogiek, VU, Amsterdam
1981	Acte Pedagogiek MO-B, studierichting Sociale Pedagogiek/Andragogiek, Katholieke Leergangen, Tilburg
1977	Acte Pedagogiek MO-A, studierichting Sociale Pedagogiek/Andragogiek, Katholieke Leergangen, Tilburg
1971	Pedagogische Academie diploma
1966	ULO-A diploma

Werkervaring:

1991 – heden	Avans Hogeschool: <ul style="list-style-type: none">- 1 jaar docent en daarna Hoofd opleiding CMV- Mede-directeur AGM Academie voor Gedrag en Maatschappij tot februari 2004- Mede-directeur AvSS Academie voor Sociale Studies (Breda en Den Bosch samen) tot april 2006- Directeur ASH Academie voor Sociale Studies 's-Hertogenbosch tot oktober 2007- Senior Beleidsadviseur Avansbreed
1976 – 1991	Stichting Brabants Steunpunt Jeugdwelzijn (B.S.J., nu K2). Gedurende 7 jaar als consulent en 8 jaar als coördinator van het provinciaal Bureau Open Jeugd- en Jongerenwerk (B.O.J.J.) één van de organisaties binnen de federatieve stichting B.S.J.
1975 – 1976	Vormingswerk Werkende Jongeren te Waalwijk
1973 – 1975	Onderwijzer basisschool St.Aloysius te Oisterwijk

Studiereizen:

- Frankrijk, Nancy over Multiculturaliteit
- USA, Washington, Rochester, Wisconsin, Chicago en Austin, studiereis langs universiteiten m.b.t. Total Quality Management; met terugkoppelingsweekend in Zürich
- Griekenland, Athene, Europese Onderwijs Conferentie over thema Jeugd
- Litouwen, Vilnius, op universiteit aldaar uitwisseling m.b.t. sociaal cultureel werk
- Marokko, Casablanca, Rabat, Fez, studiereis met Marokkaanse studenten van Avans Hogeschool, incl. bezoek aan universiteit Al Akhawayn
- USA, Atlanta, Educause Conferentie
- Aarhus(Den), 13-15 april 2011, EUA Annual Conference: Investing today in talent for tomorrow
- Stockholm (Zwed),26-28 mei 2011, Academia Europaea and Wenner-Gren foundations, Symposium: The role of trust in higher education: Ethical and quality standards in research and teaching

Overig:

Voorzitter Medezeggenschapsraad en Schoolbestuur (basisschool)

Voorzitter Brede Welzijnsstichting in Drunen

Voorzitter Landelijke Commissie Vakantieverblijven Jantje Beton

Dagvoorzitter diverse studiedagen/symposia

Mevrouw K.E.J.M. de Laat

Mevrouw De Laat is ingezet vanwege haar deskundigheid op het gebied van Culturele en Maatschappelijke Vorming. Sinds mei 2007 is zij directeur-bestuurder van Stichting Vivaan, Centrum voor Participatie, Welzijnsorganisatie in Oss/Uden/Veghel e.o. Als bestuurslid van Verdiwel is zij zeer betrokken bij professionaliseringsvraagstukken van de gehele sector. Voor deze visitatie heeft mevrouw De Laat onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is zij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

1996 – 1997 VO Management, Organisatie en Marketing voor non-profit, Hogeschool Rotterdam e.o. / Erasmus (diploma)

1987 – 1991 HBO CMV, Hogeschool Midden Nederland (diploma)

1986 – 1987 HBO Creatieve Therapie, propedeuse, Jelburg - Baarn

1979 – 1986 Gymnasium Bernrode (diploma)

Cursussen:

Intensieve cursus Spaans, trainingen adviserend verkopen en gesprekstechnieken, training voorkomen en hanteren van agressie, leidinggeven aan veranderingsprocessen. Cursus Algemene Wet Bestuursrecht, Gemeentewet. Algemene basiscursus Juridische Kwaliteitszorg. Serie Masterclasses zinvol leiderschap.

Werkervaring:

2007 – heden Directeur- bestuurder Vivaan

2000 – 2007 Hoofd afdeling Welzijn en maatschappelijke ontwikkelingen gemeente Uden

1997 – 2000 Manager Arbeidsbureau Rotterdam West en Noord, tevens coördinator ESF project Mens-en-Werk

1995 – 1998 Leidinggevend Projectleider Brugproject Delfshaven

- 1994 – 1995 Manager European Research Centre, congresorganisatie
- 1993 – 1994 Uitzendwerk
- 1991 – 1993 Projectleider Brugproject Crooswijk
- 1990 – 1991 Internationale stage in Guatemala
- 1988 – 1989 stage Publieksdienst Museum voor Volkenkunde Rotterdam (lesmateriaal ontwikkelen, reizigersdag organiseren, educatieve en culturele activiteiten in het kader van ‘museale recreatie’)

Overig:

- 2012 – heden Lid Raad van Toezicht Kiobra, kinderopvang Uden e.o.
- 2011 – heden Lid raad van advies Stichting Zelo, Uden
- 2010 – 2011 Lid interne auditcommissie Hogeschool Utrecht, opleiding CMV
Voorzitter werkveldcommissie Master Social Work, HAN
- 2008 – heden bestuurslid van Verdiwel, landelijke vereniging van directeuren van lokale welzijnsorganisaties. Speerpunten: governancecode, contacten met Movisie, Oranjefonds Zomerscholen en professionalisering in de sector Welzijn en Maatschappelijke Dienstverlening
- 2000 – 2007 Pleegouder van in totaal 30 kinderen via project “Terug naar Huis” in Brabant

De heer drs. J. Loovers

De heer Loovers is voornamelijk ingezet vanwege zijn expertise op het gebied van onderwijs in maatschappelijk en welzijnswerk, sociaal pedagogische hulpverlening en culturele en maatschappelijke vorming. Sinds 1 januari 2012 is hij voorzitter van de landelijke Stichting Sociale Professionaliteit. Deze stichting ontwikkelt een landelijk digitaal platform m.b.t. de sociale beroepen. Hogescholen, werkveldinstellingen en overheden kunnen gebruik maken (halen en brengen) van dit platform dat zich richt op het werkgebied de sociale beroepsbeoefenaar. Eveneens sinds 1 januari 2012 is hij programmaraad – secretaris van de in ontwikkeling zijnde HBO-Master Onderwijskundigleiderschap voor ROC-managers en ROC-docenten. De programmaraad is eindverantwoordelijk voor de hele master, zoals ontwerpen, ontwikkelen, waarborgen van continuïteit. Naast programma-secretaris is hij verantwoordelijk voor het visitatie-klaar maken van deze master. De heer Loovers heeft vanuit opleiding en werkervaring kennis van en ervaring met de accreditatiesystematiek.

Opleiding:

- 2004 – 2006 Tweejarige coachcursus bureau GREEP, Woerden
- 1977 – 2003 Diverse interne en externe managementcursussen (o.a. Interstudie, GITP) tijdens de loopbaan
- 1978 – 1984 Nederlandse Taal en Letterkunde (doctoraal) en bijvak Pedagogiek, Rijksuniversiteit Utrecht
- 1965 – 1978 Nederlandse Taal en Letterkunde MO-A en MO- B, Noordelijke Leergangen
- 1960 – 1965 Hervormde Kweekschool Assen

Werkervaring:

- 2012 – heden voorzitter van de landelijke Stichting Sociale Professionaliteit.
- 2012 – heden programmaraad – secretaris van de in ontwikkeling zijnde HBO-Master Onderwijskundigleiderschap voor ROC-managers en ROC-docenten.

- 2009 – 2010 vast lid van visitatiepanels voor in totaal 8 visitaties van de Vlaamse bacheloropleidingen Orthopedagogie en de bachelor na bacheloropleidingen voor resp. Educatieve Benadering van Personen met Autismespectrum stoornissen en Orthopedagogisch Management in opdracht van VLHORA (Vlaamse Hogescholenraad) te Brussel.
- 2006 – 2009 lid van verschillende visitatiepanels voor in totaal 15 visitaties van sociale opleidingen CMV, MWD en SPH van hogescholen in opdracht van NQA, Utrecht.
- 2005 – 2011 als coach/adviseur en als projectleider freelance verbonden aan de Hogeschool Windesheim te Zwolle. Het projectleiderschap betreft aparte projecten nl.:
- projectleider project SoziO-kennistoetsen, uitgeverij SWP, Amsterdam (2007-2010);
 - ontwikkelen van een Windesheim HBO service – en innovatiecentrum te Harderwijk (2007-2010);
 - ontwikkelen van geïntegreerd concept voor Creatieve Industrie binnen Hogeschool Windesheim (2006-2009);
 - ontwikkelen van een Windesheim HBO service – en innovatiecentrum te Hardenberg (2006-2007).
- 2002 – 2005 instellingsdirecteur
(functies vanaf 1977 waren bij Hogeschool Windesheim of rechtsvoorgangers)
- 2000 – 2002 afdelingsdirecteur CMV, MWD, SPH
- 1998 – 2000 clusterdirecteur SPH en CMV/MWD
- 1994 – 1998 opleidingsdirecteur SPH
- 1986 – 1994 studierichtingsleider HBO-J / SPH
- 1984 – 1986 adjunct-directeur HBO-Jeugdwelzijnswerk
- 1979 – 1984 coördinator examenjaar HBO-Jeugdwelzijnswerk
- 1977 – 1984 docent Nederlands HBO-Jeugdwelzijnswerk
- 1977 – 1978 leraar Nederlands MBO
- 1975 – 1977 leraar Nederlands MAVO
- 1966 – 1975 onderwijzer basisonderwijs

Diversen:

- 2009 – heden lid van de Raad van Toezicht Baalderborg Groep (instelling verstandelijk gehandicapten- en ouderenzorg)
- 2008 – heden projectleider project /Socio Kennistoetsen, uitgeverij SWP, Amsterdam
- 2008 – 2011 voorzitter redactieraad vakblad SoziO-SPH
- 2006 – 2008 hoofdredacteur vakblad SoziO-SPH
- 2003 – 2009 lid Raad van Toezicht woonzorgcentrum “Avondlicht” te Dedemsvaart
- 2001 – 2009 lid Raad van Toezicht “Travers” te Zwolle (instelling voor maatschappelijk welzijn)
- 2001 – 2005 lid Sectoraal Advies College (SAC/HBO-raad)
- 1999 – 2005 lid Sectorraad Hoger Sociaal Agogisch Onderwijs (HBO-raad)
- 1996 – 2000 lid afdelingsbestuur onderwijsvakbond CNV
- 1993 – 1997 secretaris van de Vereniging voor Christelijk Basisonderwijs te Avereest
- 1990 – 2006 redactielid vakblad SoziO-SPH (Landelijk vakblad voor sociale en pedagogische beroepen)

De heer M. Starrenburg

De heer Starrenburg is ingezet als studentlid. Hij volgt de hbo-bacheloropleiding Culturele en Maatschappelijke Vorming bij Hogeschool Utrecht, waar hij lid is geweest van de opleidingscommissie

CMV; afgevaardigde CMV voor facultaire opleidingscommissie (OC breed); alsmede studentlid van twee benoemingsadviescommissies. De heer Starrenburg is representatief voor de primaire doelgroep van de opleiding en beschikt over studentgebonden deskundigheden met betrekking tot de studielast, de onderwijsaanpak, de voorzieningen en de kwaliteitszorg bij opleidingen in het domein. Voor deze visitatie is de heer Starrenburg aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2009 – 2012 Culturele en Maatschappelijke Vorming, Hogeschool Utrecht
2005 – 2008 Geneeskunde, Universiteit Utrecht (niet afgerond)
2004 – 2005 HBO Verpleegkunde, Hogeschool Utrecht (niet afgerond)
2003 – 2004 Biomedische Wetenschappen, Universiteit Utrecht (niet afgerond)
1997 – 2003 VWO, S.G. Augustinianum te Eindhoven

Werkervaring:

2010 – 2011 Productiemedewerker bij jongerentalentorganisatie Kunstbende te Alkmaar
2008 – 2009 Retourorder-specialist van bad debt managementteam bij customer service van schoonmaakmiddelenfabrikant Ecolab te Nieuwegein

Mevrouw ing. I.J.M. de Jong

Mevrouw De Jong is ingezet als NQA-auditor. Zij is sinds 2005 werkzaam als auditor en adviseur bij NQA. Zij is ervaren in het uitvoeren van visitatie- en adviestrajecten in het hoger onderwijs, bij zowel nieuwe als bestaande opleidingen en betrokken bij interne projecten van NQA. Daarnaast is zij betrokken bij de standaardisering van interne bedrijfsprocessen, de bijbehorende logistieke processen en digitalisering. Mevrouw De Jong adviseert daarnaast bij het opstellen en implementeren van een integraal kwaliteitszorgsysteem in het voortgezet onderwijs. Ook stelt zij mede de panels samen voor visitaties. Vanaf januari 2010 is accountmanagement ook onderdeel van haar takenpakket. Vanuit haar opleiding en ervaring heeft mevrouw De Jong kennis van organisatorische, didactische en onderwijskundige processen. Mevrouw De Jong heeft deelgenomen aan de NQA-auditortraining Hoger Onderwijs. In 2010 heeft zij deelgenomen aan de NVAO-training en is zij gecertificeerd secretaris.

Opleiding

2000 – 2004 Educatie- en Kennismanagement in de Groene Sector aan de Stoas Hogeschool te Den Bosch.

Werkervaring

2000 – 2004 Diverse stages in het Middelbaar Beroepsonderwijs als docent en lesstofontwikkelaar.
2003 – 2004 Afstudeerstages:
Onderzoek naar de adviesbehoefte van stagebieders binnen de bloemenbranche.
Uitkomsten in een onderzoeksrapport gepresenteerd aan Aequor.
Nieuwe structuur aangebracht in avondopleiding voor Dutch Flower Arranger en de daarbij behorende docenten- en studentenhandleidingen geschreven.
2004 – 2005 Essent, dossieranalist, afdeling debiteuren en incasso.
Sogeti Nederland B.V., administratief medewerker, afdeling offerteafhandeling.
2005 – heden Netherlands Quality Agency, auditor/adviseur.

Bijlage 4: Bezoekprogramma

Programma woensdag 26 september

Tijd	Programmaonderdeel	Locatie
11.45 uur	Ontvangst	Receptie hoogbouw Museumpark
12.00 – 12.45 uur	Lunch en kennismaking panel	MP.L03.217
12.45 – 17.00 uur	Materiaalbestudering	MP.L03.217
17.00 – 17.30 uur	Rondleiding, door: Louisa van der Meij (student) Suzan Reiling (student) Esle Schrauwen(student) Brenda Lems (mediatheek)	
	Spreekuur ¹	MP.L03.105
17.30 – 18.00 uur	Kort optreden door studenten van specialisatie Theater en Maatschappij (project China-Rotterdam)	MP.L03.Ontmoetingsplein

Programma donderdag 27 september

08.00 – 08.30 uur	Inloop panel	
BLOK INHOUD I: AFSTUDEREN		
Tijd	Gespreksdeelnemers	Functie/ inhoudsgebied
08.30 – 09.15 uur	Dhr. Janek Boerland	Afstudeerbegeleider van: VT 2010-2011, Ayla Mars DU 2011-2012, Marco den Dunnen
	Drs. Anja Stofberg	Tweede beoordelaar van: VT 2010-2011, Ayla Mars Derde lezer van: VT 2011-2012, Danny de Graaf
	Drs. Marianne Lindhout	Afstudeerbegeleider van: VT 2011-2012, Hendrikje Warmerdam DT 2010-2011, Gijs van Kessel
	Drs. Ruud Groenewoud	Tweede beoordelaar van: VT 2011-2012, Hendrikje Warmerdam DT 2010-2011, Gijs van Kessel Tevens Afstudeercoördinator
	Mvr. Atie Mol	Tweede beoordelaar van: DU 2011-2012, Marco den Dunnen
9.15 – 9.30 uur	Pauze	
BLOK INHOUD II: AFSTUDEREN (STUDENTEN)		
Tijd	Gespreksdeelnemers	Functie/ inhoudsgebied
09.30 – 10.15 uur	Gijs van Kessel	Afgestudeerd DT 2010-2011
	Hendrikje Warmerdam	Afgestudeerd VT 2011-2012
	Marco den Dunnen	Afgestudeerd DU 2011-2012
	Danny de Graaf	Afgestudeerd VT 2011-2012
	Amanda Wams	VT 4 student 2012-2013
<i>Ayla Mars (Afgestudeerd VT 2010-2011) is helaas verhinderd. Danny de Graaf neemt in haar plaats deel aan het gesprek. Zijn afstudeerwerk en beoordeling ligt op 26 september ter inzage.</i>		
10.15 – 10.30 uur	Pauze	

¹ NB bij het spreekuur hebben zich twee studenten gemeld die een ander beeld hadden van het spreekuur dan waar het voor bedoeld is. Zij hadden geen opmerkingen over de opleiding, maar waren benieuwd naar het oordeel van het panel. Het panel heeft hen daarop aangegeven dat zij over de uitkomsten van de visitatie door de opleiding worden geïnformeerd.

BLOK INHOUD III: PROPEDEUSE EN HOOFDFASE (STUDENTEN)		
Tijd	Gespreksdeelnemers	Functie/ inhoudsgebied
10.30 – 11.15 uur	Anne Mei de Smit	VT 2 student 2012-2013 Over Propedeuse 2011-2012
	Lize Berkman	VT 2 student 2012-2013 (specialisatie T&M) Over Propedeuse 2011-2012
	Manon Jager	VT 3 student 2012-2013 Over Hoofdfase 2, 2011-2012
	Sophie Teekens	VT 4 student 2012-2013 Over Hoofdfase 2+3, 2010-2012
	Vera van Leeuwen	VT 4 student 2012-2013 Over Hoofdfase 2+3, 2010-2012
	Mike Verbiesen	DT 2 student 2012-2013 Over Propedeuse 2011-2012
	Sabrina Ong-Aban	DT 3 student 2012-2013 Over Hoofdfase 2, 2011-2012
	Frank van Veen	DT 4 student 2012-2013 Over Hoofdfase 2+3, 2010-2012
	<p><i>Feitelijk hebben alle duale studenten, m.i.v. 1 september 2011 hetzelfde onderwijsprogramma gevolgd als de deeltijdstudenten. Daar waar afwijking mogelijk was, hebben de duale studenten daar niet voor gekozen. Het ontbreken van duale studenten in bovenstaand panel levert daarom geen informatieverlies op.</i></p> <p><i>Vanaf 1 september 2012 is het programma deeltijd en duaal geheel gelijk aan elkaar.</i></p>	
11.15 – 11.30 uur	Pauze	
GESPREK MET DOCENTEN		
Tijd	Gespreksdeelnemers	Functie/ inhoudsgebied
11.30 – 12.15 uur	Drs. Peter Dijkstra	Docent Voltijd + Deeltijd/Duaal
	MSc. Etienne Vermeulen	Docent Voltijd + Deeltijd/Duaal Onderzoeksleerlijn
	Mvr. Anna Hendrix	Docent Voltijd Stagecoördinator
	Drs. Anja Stofberg	Docent Voltijd Internationalisering
	Dhr. Ad Henneveld	Docent Voltijd + Deeltijd/Duaal Coördinator werk Deeltijd/Duaal
	Mvr. Danitsja Polak	Docent Voltijd Studieloopbaancoaching
	Drs. Hans Donders	Docent Voltijd + Deeltijd/Duaal
	Dhr. Bart Kiene	Docent Voltijd Specialisatie Theater & Maatschappij
12.15 – 13.15 uur	Lunch	

EERSTE GESPREK OPLEIDINGSMANAGEMENT		
Tijd	Gespreksdeelnemers	Functie/ inhoudsgebied
13.15 – 14.00 uur	Drs. Peter Canrinus	Onderwijsmanager CMV
	Drs. Jeroen Oversier	Directie Instituut Sociale Opleidingen
14.00 – 14.15 uur	Pauze	
BLOK BORGING		
Tijd	Gespreksdeelnemers	Functie/ inhoudsgebied
14.14 – 15.00 uur	Drs. Peter Dijkstra	Voorzitter Curriculumcommissie
	Mvr. Wilma Visser	Voorzitter Examencommissie
	Drs. Ruud Groenewoud	Voorzitter Toetscommissie
		Lid Examencommissie
	Mvr. Marije Slangen	Lid Opleidingscommissie
Mvr. Angeline Adam	Lid Beroepenveldcommissie (SONOR)	
15.00 -15.15 uur	Pauze	
BEOORDELINGSOVERLEG PANEL		
15.15 – 16.45 uur		
TWEEDE GESPREK OPLEIDINGSMANAGEMENT + AFRONDING		
Tijd	Gespreksdeelnemers	Functie/ inhoudsgebied
16.45 – 17.30 uur	Drs. Peter Canrinus	Onderwijsmanager CMV
	Drs. Jeroen Oversier	Directie Instituut Sociale Opleidingen

Bijlage 5: Bestudeerde documenten

Visitatie CMV Overzicht vooraf geleverde documenten (digitaal, tenzij anders vermeld)	
Standaard 1	
Eindkwalificaties van de opleiding.	<p>Opleidingsprofiel 2011 Hbo-bachelor Culturele en Maatschappelijke Vorming Hogeschool Rotterdam (beleidsnotitie CMV, 2011)</p> <p>The Body of Knowledge, CMV Hogeschool Rotterdam (overzichtsnotitie CMV, 2011)</p>
Het concreet gebruikte nationale kwalificatie raamwerk of domeinspecifieke referentiekader	Alert en ondernemend 2.0, Opleidingsprofiel CMV (Landelijk Opleidingsoverleg CMV, 2009)
Een inzicht in de relatie van de eindkwalificaties met (bijvoorbeeld) de Dublin descriptor, voorzover het betreffende kwalificatieraamwerk hierin niet voorziet.	<p>Opleidingsprofiel 2011 Hbo-bachelor Culturele en Maatschappelijke Vorming Hogeschool Rotterdam (beleidsnotitie CMV, 2011)</p> <p>Alert en ondernemend 2.0, Opleidingsprofiel CMV (Landelijk Opleidingsoverleg CMV, 2009)</p>
Standaard 2	
Documenten met betrekking tot het curriculum waarin opgenomen: Een beknopt curriculumoverzicht waarin de opbouw van de studie jaren overzichtelijk is weergegeven, inclusief het aantal studiepunten (ec) per onderdeel.	CMV Informatieboekje 2011-2012 (opleiding CMV)
Documenten met betrekking tot het curriculum waarin opgenomen: Beschrijving van onderwijseenheden, waarin zijn vermeld: eindkwalificaties, leerdoelen, beknopte inhoud, voorgeschreven literatuur, werkvormen, toetsvormen, studiepunten en docent.	CMV Onderwijs in beeld, modulebeschrijving 2011-2012 (overzichtsnotitie CMV, 2011)
Documenten met betrekking tot het curriculum waarin opgenomen: Literatuurlijst (verplichte en aanbevolen literatuur)	CMV Onderwijs in beeld, modulebeschrijving 2011-2012 (overzichtsnotitie CMV, 2011)
Onderwijs en examenregeling	Hogeschoolgids ISO 2011-2012 (inclusief OER)
Samenvattend overzicht van de docenten met informatie over: <ul style="list-style-type: none"> • Naam, functie, omvang aanstelling • Opleidingsachtergrond en graad • Vakspecifieke kennis • Onderwijskundige en didactische kwalificaties • Kennis van, ervaring in en relaties met de beroepspraktijk 	Gegevens docenten CMV Hogeschool Rotterdam (overzichtsnotitie CMV, 2012)

Standaard 3	
Documenten waaruit blijkt op welke wijze de kwaliteit van de toetsen en beoordeling worden geborgd	<p>Toetsbeleid ISO 2012-2016 (beleidsnotitie ISO 2012)</p> <p>Toetsplan CMV 2011-2012 VT (notitie CMV, 2011)</p> <p>Toetsplan CMV 2011-2012 DT-DU (notitie CMV, 2011)</p>
Documenten waaruit blijkt dat de toetsen en beoordeling valide en betrouwbaar zijn	Toetscommissie CMV, Jaarverslag 2011-2012 (jaarverslag CMV, 2012)
Stage en afstudeerhandleidingen	<p>CMV Voltijd 1 Oriënterende stage 2011 (stagehandleiding CMV 2011)</p> <p>CMV Voltijd 2 Beroepsvoorbereidende stage 2011 (stagehandleiding CMV 2011)</p> <p>CMV Voltijd 3 Beroepsvormende stage 2011 (stagehandleiding CMV 2011)</p> <p>CMV Werk Deeltijd-Duaal Deel 1 Praktijkhandleiding (modulehandleiding ISO, 2011)</p> <p>CMV Werk Deeltijd-Duaal Deel 2 Routeplanner CMV (modulehandleiding CMV, 2011)</p> <p>Afstudeerhandleiding CMV 2010-2011 (modulehandleiding CMV, 2010)</p> <p>Afstudeerhandleiding CMV 2011-2012 (modulehandleiding CMV, 2011)</p>
Overzichtslijst alle afstudeerwerken van de laatste 2 jaren	Hard-copy verstuurd aan de NQA: CMV Afstudeerders 2010- 2012 (overzichtslijst CMV, 2012)
Vier geselecteerde afstudeerproducten met gemotiveerde beoordelingen	Hard-copy verstuurd aan de NQA
Overig materiaal	
Overzicht van contacten met het werkveld	<p>Vindplaatsen CMV Deel 1: Overzicht 2011-2012 (overzichtsnotitie CMV, 2012)</p> <p>Vindplaatsen CMV Deel 2: Analyse 2011-2012 (notitie CMV, 2012)</p>
Rapport van de instellingstoets kwaliteitszorg (indien beschikbaar)	Nog niet van toepassing (naar verwachting volgt de uitslag van de instellingstoets voorjaar 2013)
Kritische reflectie (digitale versie)	

Visitatie CMV	
Overzicht presentatiemateriaal 26 September 2012	
Visie en beleid	
Beoogde eindkwalificaties: <ul style="list-style-type: none"> ○ Hogeschoolgids ISO 2011 – 2012 ○ Opleidingsprofiel CMV ○ Body of Knowledge and Skills CMV ○ European Qualifications Framework ○ Alert & Ondernemend 2.0 ○ Informatieboekje CMV 2011 – 2012 en 2012-2013 ○ Opleidingsprofiel Jeugdzorg ○ Vele Takken Eén Stam 	
Onderwijs: <ul style="list-style-type: none"> ○ DaaROM ○ Odracht Curriculumcommissies ISO 2011-2012 en 2012-2013 ○ Analyse en basisbouwstenen voor het curriculumontwerp CMV ○ Deeltijdonderwijs ISO ○ Kader voor de onderzoekslijn ○ De Praktijkgestuurde Lijn CMV ○ Visiedocument Intern Praktijkgestuurd onderwijs ISO ○ Vindplaatsen CMV (Overzicht en Analyse) ○ SLC instructie modulehouders ○ Studiesucces voor iedereen: basisnotitie en folder ○ Minoren nota ISO 	
Toetsing: <ul style="list-style-type: none"> ○ Toetsen op z'n Rotterdams ○ Instructiefolder Open vragen en Meerkeuze vragen ○ Toetsbeleid ISO ○ Werkwijze Examencommissies ISO ○ Handreiking Toetscommissies ISO ○ Werkplan Toetscommissie 2011-2012 en concept 2012-2013 ○ Toetsanalyses Toetscommissie ○ Jaarrapportage Toetscommissie ○ Toetsplan CMV Voltijd en Deeltijd/Duaal 	
Internationalisering: <ul style="list-style-type: none"> ○ Definition of Social Work ○ Global Standards ○ International Degree Profile ○ Werkplan Internationalisering ISO ○ Werkplan Internationalisering CMV 2010-2011 en 2011-2012 ○ Informatie internationale samenwerkingsprojecten: <ul style="list-style-type: none"> - Blended learning - Edilli project - Invest project - Ethics project 	
Notulen incl. voorblad met samenstelling: <ul style="list-style-type: none"> ○ Curriculumcommissie ○ Examencommissie ○ Toetscommissie ○ Opleidingscommissie ○ Alumnicommissie (incl. beleidsplan) ○ Beroepenveldcommissie ○ Werkgroep Internationalisering ○ Onderwijsteams <ul style="list-style-type: none"> - VT 1-2 - VT 3-4 - DT/DU 	

Evaluaties: <ul style="list-style-type: none"> o Jaarraden CMV 2010-2011 en 2011-2012 o Kwaliteitsjaarverslag 2010 – 2011 o Analyse keuzegids-resultaten 2012 o Analyse Hbo-monitor 2010 en resultaten 2011 o Analyse NSE-resultaten 2012 o Werkgeversonderzoek 2011 o Alumni onderzoek 2011-2012 o Onderzoeksverslag MTO ISO/CMV o Eindverslag onderzoek organisatie onderwijs ISO o Speerpunten werkdruk beleidsperiode 2012-2016 	
Rendementsplan: <ul style="list-style-type: none"> o 2010-2011 o 2011-2012 	
PR-documenten en artikelen: <ul style="list-style-type: none"> o ISO-magazine Ver Weg & Dichtbij o HR-magazine Profielen o Voorlichtingsbrochures 2011-2012 o Voorlichtingspresentatie o Programma proefstuderen o Foto's van diverse activiteiten (buitenlandreis, open avonden, voorlichtingsdagen, alumni-avond etc.), zie diavoorstelling op smartboard 	
Organisatie: <ul style="list-style-type: none"> o Position Paper o Organisatiestructuur ISO o Organisatiestructuur CMV o CMV Jaarplan 2010-2011 en 2011 – 2012 o Strategisch beleidsplan ISO 2008-2012 o Meerjarig Strategisch personeelsplan ISO 2008-2011 o Functiefamilie Onderwijs & Onderzoek o Inventarisatie wensen en behoeften docentprofessionalisering ISO 	
Verslag Visitatie 2006, inclusief inventarisatie verbeterpunten	
Kennisgestuurde Leerlijn	
Sociologie	VT 1
Oriëntatie op CMV	VT 1
Beroep en Organisatie	VT 1
De Nieuwe Vrijwilliger	VT 2
Werkplaats CMV	VT 2
Mens en Politiek	VT 2
Mensenrechten	VT 3
Mens en Economie	VT 3
CMV professional	VT & DT/DU 4
Creatief Denken	VT/DT/DU 1
Agogisch Werk	DT/DU 1
Transurban	DT/DU 2
Praktijkgestuurde Leerlijn	
Project Community	VT 1
Project Kunsteducatie	VT 1
Oriënterende stage	VT 1
Project CMV	VT 2
Beroepsvormende Stage	VT 3
Werk	DT/DU2 en 4
Praktijkgestuurde Leerlijn: Afstuderen	
Handleiding afstuderen 2010-2011 en 2011-2012	

Studentgestuurde Leerlijn	
Studieloopbaancoaching en Stagebegeleiding	VT 3
Methodische Werkbegeleiding	DT/DU 2
Supervisie	DT/DU 3
Studieloopbaancoaching	DT/DU 3
Minor Begeleidingskunde <ul style="list-style-type: none"> o Folder minor o Korte uitleg over de minor o Programma overzicht VT o Programma overzicht DT o Pilot Onderzoek minor begeleidingskunde o Studiehandleidingen o Product student 	VT/DT/DU 4
Minor Verbinden(d) door Cultuureducatie <ul style="list-style-type: none"> o Folder minor o Programmaoverzicht o Studiehandleiding kennisgestuurde leerlijn o Studiehandleidingen praktijkgestuurde leerlijn o Minor keuzeopdracht 1 o Minor keuzeopdracht 2 	VT/DT/DU 4
Honoursprogramma <ul style="list-style-type: none"> o Folder Honoursprogramma Talent in Uitvoering o Leerplanschema o Curriculum per opleiding o Studiehandleidingen o Eindassessment 	VT/DT/DU 1-4

Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken

Hieronder een overzicht van de studenten van wie het panel de afstudeerwerken heeft bestudeerd. Conform de regels van de NVAO zijn alleen de studentnummers opgenomen.

Duaal:

0815175

0840298

0817798

0842740*

Deeltijd:

0780604

0815428

0798390

0815290*

Voltijd:

0801043

0785617

0806435

0811677

0796062

0789087

0793351

0769029

0773092

0776957

0794222

0798855

0801782

0782708*

0802967*

** selectie door opleiding*

Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid

Netherlands Quality Agency

Verklaring van volledigheid en correctheid van de informatie

Betreffende de visitatie van de

Opleiding: Culturele en Maatschappelijke Vorming

Instelling: Hogeschool Rotterdam

Visitatie datum: 27 september 2012

Ondergetekende: *P. Carrinus*

vertegenwoordigend het management van de genoemde opleiding,

in de functie van: *Onderwijsmanager CMV*

verklaart hierbij dat alle informatie ten behoeve van de visitatie van de genoemde opleiding in volledigheid en correctheid ter beschikking wordt gesteld, *waaronder informatie over alternatieve afstudeerroutes die momenteel en/of gedurende de afgelopen 6 jaar (hebben) bestaan*, zodat het visitatiepanel tot een op juiste feiten gebaseerde oordeelsvorming kan komen.

Handtekening:

Datum: *28-08-2012*